

Sari Immonen

NUORISOTYÖ KOHTAA KAUPPAKESKUKSEN NUORET

Nuorisotyön toimintamuotojen soveltaminen
kaupalliseen toimintaympäristöön

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma
Yhteisöpedagogi (YAMK)

Toukokuu 2013

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>30.5.2013</p>
<p>Tekijä(t) Sari Immonen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma, Yhteisöpedagogi (ylempi AMK)</p>
<p>Nimeke NUORISOTYÖ KOHTAA KAUPPAKESKUKSEN NUORET Nuorisotyön toimintamuotojen soveltaminen kaupalliseen toimintaympäristöön</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Lahden nuorisopalveluissa tehdään kauppakeskusnuorisotyötä Kauppakeskus Triossa. Aluevaltaus on uusi julkiselle nuorisotyölle ja on herättänyt mielenkiintoa nuorisotyön uutena suuntana. Työn ydintavoitteeksi asetettiin aloitettaessa uusien, nuorisopalveluista hyötyvien nuorten kohtaaminen. Muina tavoitteina olivat teematoiminnat ja tapahtumat. Lisäksi yhteistyökumppanuuksia toivottiin.</p> <p>Kauppakeskus Trio tuli 2010 kuuluisaksi ”teinikarkotin” -kokeilulla. Nyt Trio toivottaa nuoret tervetulleiksi tulevana asiakkaina ja asiakkaiden lapsina. Nuorisopalveluissa perusteltiin meno Trioon kuitenkin nuorisotyöllisillä lähtökohdilla, ei ulkoisilla odotuksilla.</p> <p>Nuorisotyö aloitettiin syksyllä 2011 vuokraamalla liikehuoneisto Trion pohjakerroksesta. Tila sai nimekseen Nuortentila Tripla ja toiminta suunnattiin 13-25 -vuotiaille. Työvuorossa on kolme työntekijää kerrallaan ja he ovat mm. nuorisotiedotuksesta, alueellaisesta nuorisotyöstä, ehkäisevästä päihdetyöstä, etsivästä työstä ja monikulttuurisesta työstä. Vuosi 2012 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi ja kävijöitä oli yli 18 000.</p> <p>Tutkimus kiinnittyy ammatilliseen nuorisotyöotteeseen, jossa nuorisokasvatus on keskeistä. Opinnäytetyö etenee nuorisotyöllisestä toimintaperinteestä yhteiskunnallisen muutokseen nuorisotyön suuntaajana. Lopuksi tarkastelen nuorisotyön ohjausta tänä päivänä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kuinka nuorisotyöllisin toimintamuodoin voidaan ostoskeskuksessa palvella nuorten, nuorisotyön ja kaupallisten toimijoiden etuja. Kauppakeskusnuorisotyöstä nostan esille kaupallisen toimintaympäristön haasteet ja esittelen Lahden nuorisopalveluiden mallin työmuodosta.</p> <p>Empiiristä aineistoa keräsin haastattelemalla kahta Triplassa työskentelevää työntekijäryhmää (määräaikaiset ja päätoimiset eri toimintayksiköistä). Haastattelut tehtiin keväällä 2013.</p> <p>Tutkimuksella haettiin vastauksia seuraaviin tutkimusongelmiin: mitä on kauppakeskusnuorisotyö, miten idea nuorisopalveluista pienoiskoossa on toteutunut ja miten työmuotoa tulisi kehittää. Tulokset esitän teema-alueittain. Teemoiksi valikoituivat kauppakeskusnuorisotyön kohderyhmä, toimintaympäristön merkitys nuorisotyölle ja mitä kauppakeskusnuorisotyö on ammatillisena nuorisotyönä.</p> <p>Tuloksista ilmenee, että nuorisotyöntekijät pitävät kauppakeskusnuorisotyötä haastavana. Nuorisotyöllinen kohtaaminen levottomassa ja hektisessä ympäristössä on jopa kokeneille työntekijöille jännitteistä ja ristiriitaista. Nuorisotyön osaamisalueet nousivat esille: yksilöiden ja ryhmien kohtaaminen sekä ohjaajuus ja kasvattajuus. Kauppakeskusnuorisotyön nuorisokasvatukselliset lähtökohdat ja sisäinen moniammatillinen työote edellyttävät vielä tarkennuksia, mutta työmuodon kehittämistiimi jatkaa tutkimuksen tuloksien hyödyntämistä.</p>	
<p>Asiasanat (avainsanat) Nuorisotyö, ammatillinen nuorisotyö, kauppakeskusnuorisotyö, nuorisokasvatus.</p>	
<p>Sivumäärä 56 + 1 liite (2 sivua)</p>	<p>Kieli suomi</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>	
<p>Ohjaavan opettajan nimi Pekka Penttinen</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja Lahden kaupunki, nuorisopalvelut</p>

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the master's thesis 30 May 2013	
Author(s) Sari Immonen		Degree programme and option NGO and Youth Work, master of Humanities	
Name of the master's thesis YOUTH WORK MEET THE YOUNG AT THE SHOPPING CENTER Applying youth work activities to commercial environment			
Abstract <p>Lahti City Youth Department does shopping center youth work at Trio center. The area is new for public youth work and has raised attention as such. As the work begun, the main goal was to encounter new young people, who might benefit from the youth work. Secondary goals included theme activities and events as well as partnerships and cooperation.</p> <p>Shopping center Trio became famous for its "youth repellent" test in 2010. Nowadays Trio welcomes young people as their potential future customers and children of their current customers. The reason why the Youth Department's went to Trio, however, was in youth work ideals, instead of external expectations.</p> <p>The youth work begun in autumn of 2011 by renting premises on the bottom floor of Trio. The place was called "Nuortentila Tripla" and the target audience of its functions was 13-25-year-olds. Three employees from e.g. youth communications, local youth work, substance abuse prevention, outreach youth work and multicultural work were on duty at a time. The year 2012 was the first whole year of operation reaching over 18 000 visitors.</p> <p>This study is linked to professional youth work excerpt, with a focus on pedagogic youth work. The thesis starts from traditional forms of youth work and proceeds to societal change as the guiding force of youth work. Finally I will look into supervision and guidance of youth work today. The study aims at discovering ways in which young people, youth work as well as commercial operators can benefit from youth work functions at a shopping center. I will present the challenges of the shopping center youth work environment and the work method of Lahti City Youth Department.</p> <p>The empiric data was collected by interviewing two employee groups from Tripla. The interviews took place in spring 2013.</p> <p>The study wanted to answer the following research questions: what is shopping center youth work, how has the idea of miniature youth work succeeded and how should the work method be developed. The results are divided into three themes: the target audience of shopping center youth work, the meaning of the environment for youth work and what shopping center youth work is as professional youth work.</p> <p>The results show that the youth work professionals find shopping center youth work challenging. Reaching the youth in a professional manner in a hectic and restless environment is tensional and conflicted even for the most experienced employee. Certain areas of expertise of youth work surfaced: encountering an individual and groups as well as the ability to direct and employ pedagogy. Further focus is needed in pedagogic youth work basis and internal multi-professional approach of shopping center youth work but the results of this study are continuously made use of by the development team of this working method.</p>			
Subject headings, (keywords) Youth work, professional youth work, shopping center youth work, pedagogic youth work.			
Pages 56 + 1 app. (2 pages)		Language Finnish	
URN			
Remarks, notes on appendices			
Tutor Pekka Penttinen		Master's thesis assigned by City of Lahti Youth Department	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	NUORISOTYÖN PERINTEESTÄ KAUPPAKESKUSNUORISOTYÖHÖN	5
	2.1 Nuorisotyöllinen toimintaperinne	5
	2.2 Yhteiskunnallinen muutos nuorisotyön suuntaajana.....	7
	2.3 Nuorisotyön ohjaus tänä päivänä	10
3	KAUPPAKESKUSNUORISOTYÖ TOIMINTAMUOTONA.....	13
	3.1 Kaupallisen toimintaympäristön haasteet	13
	3.2 Nuorisotyötä kauppakeskuksessa.....	15
	3.2.1 Lahden nuorisopalvelut ja kauppakeskusnuorisotyö.....	15
	3.2.2 Nuorisopalveluiden moniammatillista työtä.....	18
	3.2.3 Triplan nuoret	21
	3.2.4 Toimintaa, teemaa ja tekemistä	23
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
	4.1 Tutkimustehtävä.....	25
	4.2 Tutkimusote.....	26
	4.3 Tutkimuskohde ja tutkimusaineiston koonti	28
	4.4 Tutkimusaineiston analyysi.....	30
5	TUTKIMUSTULOKSET	32
	5.1 Kaupan nuoret nuorisotyön kohteena.....	32
	5.2 Toimintaympäristön merkitys nuorisotyölle kauppakeskuksessa.....	36
	5.3 Kauppakeskusnuorisotyö ammatillisena nuorisotyönä – mitä se on?.....	40
	5.3.1 Ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen	41
	5.3.2 Ammatillisen nuorisotyön sisältö on jännitteinen	43
	5.3.3 Ammatillista nuorisotyötä tehdään omalla persoonalla.....	46

6	POHDINTAA KAUPAN NUORISTA JA NUORISOTYÖSTÄ.....	49
6.1	Mitä tästä kaikesta pitäisi ajatella?.....	49
6.2	Nuorten ja nuorisotyön puolesta	52
6.3	Nuorisotyössä on kyse ihan tavallisista (kasvatuksen) asioista	53
6.4	Kauppakin haluaa kasvattaa – mutta mihin?.....	54
6.5	Kenen kasvatuksella kannattaisi jatkaa?	55
	LÄHTEET	57

LIITE

- 1 monisivuinen liite

1 JOHDANTO

Kävelen nuoren työkaverin kanssa Trion käytävää. Rohkenen kertoa ajatukseni ääneen.

”Kuule, en olisi uskonut, jos joku olisi minulle sanonut parikymmentä vuotta sitten, että teen vielä joskus työtäni kauppakeskuksessa.”

Työkaveri hymyilee vienon ymmärtävästi. Niin työ muuttuu ja minä sen mukana.

Sari 25, eikun 52

Tuosta se ajatus lähti. Työvapaalta paluun jälkeen oli Lahden nuorisopalveluissa aloitettu suunnittelu ja toteutus nuorisotilan avaamiseksi Kauppakeskus Trioon. Pääsin hyppäämään liikkuvaan junaan, jonka pääteasemaa en tuolloin tiennyt. Ei tainnut moni mukaan tietää, minne olimme matkalla. Olen ollut nyt kyydissä lähes kaksi vuotta ja haluan selvittää mihin tämä juna on menossa. Yli kolmekymmentä työvuotta julkishallinnon nuorisotyötä ja nyt se nuorisotyö menee kauppakeskukseen. Haloo – missä mennään? Tässä on nyt jotain, mitä minun pitää tutkia lisää. Minne nuorisotyö on matkalla?

Opinnäytetyöni tutkii kunnallista nuorisotyötä kaupallisessa toimintaympäristössä, kauppakeskuksessa. Aihe on vielä melko tutkimaton, mutta näyttää herättävän lisääntyvää mielenkiintoa nuorisotyön uutena toimintakenttänä ja sen myötä tutkimuksen kohteena.

Nuorisotyössä on viime aikoina ollut vallalla kehityssuunta, jossa se on lähtenyt tekemään uusia avauksia uusille toimintakentille. Perinteinen nuorisotalotoiminta ei tavoita entiseen malliin kohderyhmäänsä, nuorisotyöntekijät menevät kouluihin, verkko-nuorisotyötä kehitellään eri muodoissa ja etsivässä nuorisotyössä on alettu lainvoimalla ”etsiä” nuoria palveluiden piiriin. Nuorisotyön meneminen kaupalliseen toimintaympäristöön, jossa nuoret jo luonnostaan ovat, on melko selvä ja suora jatkumo edellä kuvatulle kehitykselle. Tommi Hoikkalan ja Anna Sellin (2007) toimittama kirja *Nuorisotyötä on tehtävä* sai ehkä aikaan nuorisotyön auki kirjoittamisella ja tutkimisella järkälemäisen lähtölaukauksen myös nuorisualan yleiselle kehittämiseksi ja tutkimiseksi. Tämä suunta tuntuu jatkuvan nuorisotyössä, myös *Kehittyvässä nuorisotyössä* (2012).

Lahden nuorisopalveluilla on tehty uraa uurtava ratkaisu. Nuorisotyötä on lähdetty tekemään kauppakeskukseen Lahden keskustassa. Ratkaisua alettiin miettiä organisaatiossa jo vuonna 2009 ja toteutuma, tilan avaaminen Kauppakeskus Triossa tapahtui syksyn 2011 alussa. Tällä hetkellä nuorisopalveluilla on jo toista vuotta kokemusta nuorisotyöstä kaupallisessa toimintaympäristössä ja on aika arvioida kuinka työlle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet ja kuinka tästä jatketaan eteenpäin.

Nuorisopalveluilla on tehty kehittämisohjelma vuosille 2013 -2018. Ohjelman yhtenä strategisena menestystekijänä pidetään sitä, että nuorisopalvelut on uudistuskykyinen nuorisotyön kehittäjä ja laajasti verkostoitunut toimija, joka vastaa ajankohtaisiin haasteisiin ja kokeilee uusia toimintatapoja toimintayksiköiden ja toimipisteiden yhteistyönä. Tavoitteena on, että kauppakeskusnuorisotyöllä olisi lahtelainen kehittämissuunnitelma tehtynä 2014. Opinnäytetyöni toivon palvelevan organisaation kehittämisohjelman tavoitteiden mukaista suunnittelu- ja kehittämistyötä.

Opinnäytetyössä haluan tutkia ja analysoida kokemuksia, jotka ovat kauppakeskusnuorisotyöstä Kauppakeskus Triossa, Nuortentila Triplassa. Tarkastelujaksoni on vuosi 2012, joka on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi työmuodossa nuorisopalveluilla. Mistä lähdettiin liikkeelle, mikä on toteutuma ja mitä johtopäätöksiä voi tehdä sen perusteella työmuodon kehittämiseksi ja mallintamiseksi. Rajaan aineistoni ja sen keräämiseen toiminnan raportointiin vuodesta 2012 ja siihen liittyviin dokumentteihin. Lisäksi teen kaksi teemahaastattelua työmuodossa mukana olleille työntekijöille, jotka edustavat nuorisopalveluiden eri toimintayksiköiden vakinaista väkeä ja palkkatuella olevia määräaikaista työntekijöitä. Työmuodon kehittämiseksi on Lahden nuorisopalveluissa perustettu vuoden 2013 alusta Kauppakeskusnuorisotyön kehittämissiimi, jossa on edustus eri toimintayksiköistä.

Tutkimustehtäväni on kuinka nuorisotyöllisin toimintamuodoin voidaan ostoskeskuksessa palvella nuorten, nuorisotyön ja kaupallisten toimijoiden etuja. Pääpaino opinnäytetyössäni on juuri nuorisotyön, tässä tapauksessa Lahden nuorisopalveluiden hyödyissä, jotka siivilöityvät edelleen työmme asiakkaille eli nuorille ja siitä edelleen toimintaympäristöön eli kauppakeskukseen, jossa toimimme. Vahvana ajatuksena se, että nuorisotyö menee palvelemaan sinne, missä nuoret jo ovat ja tämä toiminta hyödyntää toimintaympäristöä, jossa nuorisotyötä tehdään. Tässä tapauksessa nuorien lisäksi hyödyn saajana on myös kauppakeskus Trio.

Kauppakeskusnuorisotyön tutkimisen toivon tuottavan tietoa, jota organisaatio voi hyödyntää jatkossa työmuodon kehittämässä. Yksittäinen tapaustutkimus ja sen julkaiseminen edesauttaa tietysti vastaavia suunnitelmia ja hankkeita suunnittelevia toimijoita valtakunnallisestikin. Opinnäytetyö esittelee Lahden mallin kauppakeskusnuorisotyölle.

Joulukuussa 2012 toteutettiin Kauppakeskuksen lapset – seminaari Jyväskylässä. Lahden nuorisopalveluiden esittelemän Nuortentila Triplan kauppakeskusnuorisotyön lisäksi esille oli kolmannen sektorin toimijoiden, Nuorten Palvelut ry:n ABC kohtaa nuoria -hanke ja Aseman lapset ry:n Walkers -toiminta kaupallisissa toimintaympäristöissä. Seminaarin aiheen *Kauppakeskuksen lapset* mukaisesti Humakin opiskelijat Sonja Ahtiainen ja Arvo Peltonen esittelivät oman opinnäytetyönsä ratkaisumalleja kauppakeskusnuorisotyöstä Jyväskylän keskusta-alueella. Seminaari lanseerasi kauppakeskusnuorisotyö-termin alan tietoisuuteen ja yleisempään käyttöön. Lisäksi työmuodon toimijoiden kohtaaminen ja tiedon jakaminen kokemuksista ja kokeiluista oli keskeinen anti. Kauppakeskusnuorisotyö alkoi elää omaa elämäänsä nuorisotyössä.

Kaupalliset toimintaympäristöt nuorisotyössä näyttävät kiinnostavan Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelman opiskelijoita. Vuonna 2012 valmistui Humakissa kolme aihetta käsittelevää opinnäytetyötä: Ahtiaisen ja Peltolan lisäksi myös Sanna Malin ja Juha Heiskanen ovat perehtyneet aiheeseen. Malin tutki Kamppia nuorten olohuoneena, seuraten ja havainnoiden nuorten hengailua Kampissa syksyllä 2011. Heiskanen vuorostaan tutki työssään Walkersin Hubu -bussiprojektia ja siinä erityisesti kasvatusta ja kontrollia puolijulkisen tilan nuorisotyössä tekijöidensä kokemana. Mainitut opinnäytetyöt eroavat omastani siitä näkökulmasta, että haluan antaa äänen erityisesti ammatillista nuorisotyötä tekeville julkishallinnon työntekijöille, jotka pääsevät arviomaan kuinka nuorisotyö ja sen menetelmät toimivat laajalla rintamalla tässä nuorisotyölle uudessa toimintaympäristössä. Voisiko kunnallinen nuorisotyö löytää paikkansa myös kauppakeskuksista ja millä edellytyksillä?

Aiheeseen liittyvä yleinen kiinnostus ja kirjoittelu ovat tulleet vahvasti esille kevään 2013 aikana myös valtakunnallisesti. Viimeisin kohu asian ympärillä tapahtui pääsiäisenä Helsingin Kampissa, jossa poliisin melko massiivisen operaation toimesta tyhjennettiin häiriöitä aiheuttavat nuoret kauppakeskuksesta. Nuorten oleilu ja hengailu

kaupallisissa toimintaympäristöissä ei tunnu asiana jättävän rauhaan nuorisotyön ulkopuolisiakaan toimijoita. Väen häätäminen ”teinikarkottimilla” tai poliisin ”kyyditseminä” kauppakeskuksista on suunta, joka on toivottavasti tullut tiensä päähän. Nyt toivotetaan nuoret asiakkaina ja asiakkaiden lapsina tervetulleiksi, jopa tarjoamalla omaa tilaa kauppakeskuksessa. Nuorisotyö näyttäisi ottavan kopin asiassa. Vai ottaako?

2 NUORISOTYÖN PERINTEESTÄ KAUPPAKESKUSNUORISOTYÖHÖN

2.1 Nuorisotyöllinen toimintaperinne

Nuorisotyö on saanut useita määrittelyjä vuosien saatossa, joista vanhimmatkin ovat kestäneet aikaa. Opetusministeriön virkamies Lauri Pautola on kirjoittanut jo vuonna 1947 nuorisotyöstä seuraavaa: ”Vapaa nuorisotyö on kasvatusta, jossa kasvatuksen objekti pyritään tekemään subjektiksi. Vapaalla nuorten omatoimisuuteen pohjautuvalla kasvatuksella pyritään kehittämään itsenäisesti ajattelevia, yhteiskunnallisesti valveutuneita, omalla pohjallaan seisovia nuoria.” Vuorostaan 2000-luvulla Niina Leinonen (2009, 33) on todennut, että nuorisotyön tavoitteena on auttaa jokaista nuorta kasvamaan omaksi itsekseen ja tulemaan näin onnelliseksi tässä ajassa ja yhteiskunnassa sekä jatkamaan edellisten sukupolvien työtä yhteisön, maan ja ihmisyyden eteen. Nämä kaksi eri aikakauden nuorisotyön määrittelyä kuvaavat hyvin nuorisotyöllisen toimintaperinteen perusolemusta, kasvatusta ja kasvamista - nuorisokasvatusta.

Nuorisotyöllistä toimintaperinnettä määrittää vahvasti myös työn eetos. Nuorisotyön eetoksella tarkoitetaan nuorisotyön eettistä luonnetta. Omassa tutkimustyössään Juha Nieminen (2007, 34) nostaa esille viisi nuorisotyön eetoksen peruspaalua:

1. voluntarismi
2. nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
3. sitoutuminen nuorten kansalaisuuden lujittamiseen
4. aikuisen kasvatusvastuun ja – oikeuden tunnistaminen
5. relatiivinen ja pluralistinen arvoperusta

Nuorisotyöhön tullaan vapaaehtoisesti mukaan ja siinä pyritään vastaamaan nuorten tarpeisiin heidän itsemääräämisoikeuttaan kunnioittaen. Työn tavoitteena on nuoren osallisuuden vahvistaminen, joka edistää myös hänen kansalaisuus-ymmärryksen kasvamista. Aikuisella, tässä tapauksessa nuorisotyöntekijällä on aina työssään kasvatusvastuu ja hänen on tunnistettava ammatillisesti oma kasvatusoikeutensa. Ajan ja yhteiskunnan moniarvoisuus ja moraalinen sallivuus ovat nuorisotyön eetoksen arvopohjassa haasteita nuorisotyölle ja alan toimijoille.

Nuorisotyöllä on koko sen historian ajan ollut Niemisen (1995, 410) mukaan tietty kaksinaisuusluonne, joka on ilmennyt nuorten oman toiminnan ja aikuisen ohjauksen vä-

lisenä jännitteenä. Nuorisotyön keskeinen toimintaympäristö on nuorten vapaa-aika. Sen vuoksi nuorisotyö tavoittaaakin nuoria paremmin kuin muodolliset instituutiot. Nuorisotyön tehtävänä on kasvuyhteisöjen ja vertaisryhmien luominen nuorten tarpeisiin. Mikään muu toimintamuoto yhteiskunnassa ei todennäköisesti tavoita nuoria yhtä kattavasti heidän omassa toimintaympäristössään.

Nieminen (2007, 40) toteaa, että nuorisotyön kokonaisuus on vastavoima niille yhteiskuntamme piirteille, jotka luokittelevat ja leimaavat nuoria ihmisiä, näkevät heistä vain yhden ominaisuuden, arvostelevat elämänmenoa toimimatta ja vältellen. Ideallisessa nuorisotyössä välitetään kaikista nuorista, kaikesta nuorissa ja nuorten kaikista kiinnostuksista sekä kasvatetaan nuoria välittämään itsestään, toisista ja maailmasta ympärillämme. Ammattimaiset toimijat voivat organisaatioissaan ja työmuodoissaan nähdä arkisen nuorisotyönsä välinpitämättömyyden vastavoiman osana. Kaikki ei ole *ihan sama* nuorisotyössä – ei ainakaan ammatillisessa nuorisotyössä.

Nuorisotyö on olemukseltaan kasvatuksellista ja nuorisotyön kontrolli näkyy nuorten kasvun ja käyttäytymisen ohjaamisena (Raitakari & Virokangas 2009, 8-9). Nuorisotyöntekijät korostavat olevansa kasvattajia tai ainakin tekevänsä kasvatuksellista ohjausta työssään (Kiilakoski 2011, 175). Näin nuorisotyössä ns. nuorisolähtöisen toiminnan ja nuorisotyöntekijöiden kasvatuksellisen toiminnan välille syntyy tietynlainen jännite. Nuoret toivovat pääasiassa olemisen ja muiden nuorten kohtaamisien mahdollisuutta nuorisotiloissa, kun taas työntekijöillä on tavoitteena vähintään kasvatuksellinen ohjaaminen, ellei sitten peräti nuorisokasvatuksellinen työote. Myös nuorisotyöntekijän taustaorganisaatiolla on pääsääntöisesti kasvatuksellisuus tavoitteena nuorisotyössä. Ja kun kasvatuksella tavoitellaan jotain suuntaa ja päämäärää, niin jännite on todellinen työn arjessa. Nuorisotyöllisen työotteen toteutuminen nuorten tiloissa haastaa toiminnan toteuttajat ristivetoisesti. Nuoret toivovat itse tilaa, jossa saa vain olla vertaisryhmässä ja joka on turvapaikka suoristusyhteiskunnan paineilta. Aikuisten toiminnan järjestäjien vallassa on se kuinka nuorten tilaa käytetään ja millaista toimintaa siellä sallitaan. (Kiilakoski 2011, 175 -176)

Juha Nieminen (2007, 38 - 39) toteaa, että nuorisotyö voidaan määritellä nuorten tarpeisiin ja vapaa-ehtoiseen osallistumiseen perustuvaksi ohjaukseksi ja yhteisölliseksi toiminnaksi, jonka tehtävänä on sekä auttaa nuoria liittymään yhteiskuntaan, että tarjota heille oppimismahdollisuuksia persoonallisuuden, yhteiskunnan ja kulttuurin kehittä-

tämiseksi. Nuorisotyön kasvatuksellinen luonne nousee sosialisatio- ja personalisatiofunktioista, joiden toteuttaminen tarjoaa kasvun, kehityksen ja oppimisen mahdollisuuden kaikille mukana oleville nuorille. Tietoinen ohjauksellinen ja toiminnallinen luonne nuorisotyössä on keskeistä ja se on useasti alan ulkopuolisten yleinen tieto ja näkemys, mistä nuorisotyö ja sen todellisuus rakentuu.

Nuortentila Triplan työarjessa Niemisen mainitsema nuorisotyön eetos näyttäytyy koko laajuudessa. Tilaan tullaan vapaaehtoisesti, suhde kävijöihin on kunnioittava ja yhdenvertainen, työntekijän on tunnistettava oma kasvatusvastuu ja oikeus. Työn osaamisen ydintä on kyky rakentaa dialoginen suhde tilan nuoriin, jonka tulisi herättää sosiaalista luottamusta – kokemusta kuulumisesta, kunnioituksesta ja osallisuudesta. Leena Suurpää (Nuorisotyö 1/2013, 22) puhuu nuorisotyöllisestä lähidemokratiasta, jossa nuorisotyön eetoksen mukaisesti pitäisi nuorten kansalaisoikeuksien muistuttaminen ja vahvistaminen olla ydinasia. Nuorilla on myös oikeus olemiseen ja näkymiseen yhdenvertaisuuden mukaisesti. Kauppakeskus Trion ovien on oltava auki myös nuorille.

2.2 Yhteiskunnallinen muutos nuorisotyön suuntaajana

Ammatillisen nuorisotyön toimintakentällä on tapahtunut melkoisia muutoksia viime vuosina. Päivitettyyn nuorisolakiin on uutena työmuotona kirjattu etsivä nuorisotyö, joka ohjaa vahvasti tällä hetkellä kunnallista nuorisotyötä erityisesti uusien resurssien saamisessa. Etsivä nuorisotyö on oiva esimerkki tästä kehityssuunnasta.

Ammatillista nuorisotyötä on tutkittu väitöskirjatasolla ja nuorisotyölle on laadittu ammattieettinen ohjeistus. Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishanke Kanuuna pyrkii nostamaan vahvasti ajankohtaista ja tutkimuksellista tietopohjaa nuorisotyöstä valtakunnallisesti erityisesti suurimpien kaupunkien nuorisotyössä.

Nuorisotutkimus tuottaa tällä hetkellä runsaasti monitieteistä tietoa nuorten parissa tehtävään työhön. Parhaillaan käydään hyvin vilkasta ja voimallista keskustelua jopa presidenttivetoisesti nuorten syrjäytymisestä ja toimenpiteistä sen ehkäisemisessä.

Vuoden 2013 alusta voimaan tullut nuorten Nuorisotakuu on vahvassa keskiössä em. keskusteluissa. Nuoret ja työ nuorten parissa tuntuu saaneen aivan erityistä nostetta ajassa ja näyttäisi vaikuttavan nuorisotyön painoarvoon. Kerrotun seuraamusvaikutuk-

set näkyvät ajan myötä nuorisotyössä, nuorisotyöntekijyydessä ja heidän ammattiroolissa. Ristivetoa on melkoisesti nuorisotyöntekijän ammatillisuudelle ja osaamiselle ylipäätään. Samalla vallitsee yleisesti Suomessa kasvava huoli nuorista ja heidän kiinnostumisestaan yhteiskuntaan – koulutukseen ja työelämään. Tämä huoli kulminoituu pohjimmiltaan siihen, onko nykynuorista tulevaisuuden vastuunkantajiksi. Ovatko he enää valmiita sitoutumaan olemassa oleviin rakenteisiin vai pyyhkivätkö uudet tuulet tulevien sukupolvien elämän arvotuksissa? Yleinen retoriikka antaa kuvan, että nykyiset vallankäyttäjät ja vastuulliset toimijat kantavat huolta huomimisesta. Juuri siitä omasta huomimisesta, ei kasvavan polven. Ei voi välttyä ajatukselta, että vallassa oleva sukupolvi omaa tällä hetkellä melko itsekkäät arvot sukupolvien välisessä kanssakäymisessä. Kokonaisvaltainen kuva ihmisen elämänkaaresta ja siihen eri vaiheissa liittyvistä tehtävistä on hämärtynyt ja muuttunut melkoisesti ajassamme. Ajassa on nähtävissä muutos, joka edellyttää uutta ajattelua ja asennetta tulevaan myös nuorisotyössä ja sen kohteessa.

Ammatillisen nuorisotyön sisältö on myös jännitteinen, toteaa Katariina Soanjärvi (2011, 131) väitöskirjassaan ”Mitä on ammatillinen nuorisotyö?”. Soanjärven mukaan nuorisotyöntekijän odotetaan vastaavan samanaikaisesti nuorten osallisuuteen, syrjäytymiseen, kontrollointiin ja emansipaatioon (valtaantumiseen). Lisäksi nuorisotyön menetelmissä on huomioitava ryhmien ohjaamisen rinnalla yhä enenevässä määrin myös yksittäisten nuorten ohjaaminen. Odotukset ovat ristiriitaisia ja vaativat monenlaista osaamista.

Yleisesti on todettu, että nuorisotyön kehityssuunta ammattialana on mennyt ennaltaehkäisevästä toiminnasta korjaavan työn suuntaan. Nuorisotyötä on leimannut julki lausuttujen sääntöjen sijaan vahva toiminnallisuuden perinne, joka on näkynyt tekemisen traditiona, joka erityisesti ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä on keskeistä. Tässä yhteydessä ennaltaehkäisevällä nuorisotyöllä useimmiten tarkoitetaan ns. perusnuorisotyötä tai talotyötä, jota tehdään nuorisotiloissa ja – taloissa.

Nuorisotyön menetelmäosaaminen on nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä ammattialan ydinosaamista. Tietoisesti ja kohdennetuista valituilla nuorisotyöllisillä menetelmillä voidaan kohdata, ottaa puheeksi ja toimia hyvin erilaisessa elämäntilanteessa ja vaiheessa olevien nuorten kanssa. Ohjaajuuden valmiudet ja taidot ovat nuorisotyössä tärkeitä ja keskeisiä. Ne ovat edellytys ja pohja nuorisotyölliselle menetelmä-

osaamiselle. Nuorisotyössä nuorten kohtaamisessa on useasti väline tai menetelmä, joka toimii ns. jäänsärkijänä vuorovaikutuksen ja dialogin rakentamisessa nuoren ja nuorisotyöntekijän välille. Oli kyseessä sitten yksilö tai ryhmä.

Joidenkin tutkimusten mukaan (Eräranta & Autio 2008) nuorten eriarvoistumista vauhdittavat leikkaukset ennaltaehkäisevästä työstä tai kykenemättömyys tunnistaa tällaisen työn merkitystä. Nuorisotyön pitäisi entistä aikaisemmin ja paremmin tavoittaa ne nuoret, joiden kohdalla taloudelliset tekijät vaikuttavat esim. vapaa-ajanviettoon. Myös eri tavoin marginaalissa olevat nuoret tulisi saada nuorisopalveluiden hyödyntäjiksi. Nuorisotyön toimintamuodoista erityisesti etsivälle nuorisotyölle on asetettu toiveita vastata nuorten polarisaatiokehitykseen. (Honkasala & Kiilakoski & Kivijärvi, 2011, 255)

Puhe korjaavan nuorisotyön suunnasta perusnuorisotyössä on todennäköisesti seuraamusta myös nuorisotyön aktiivisesta roolista eri yhteistyöverkostoissa ja –kumppanuuksissa. Pienenä hallinnon alana nuorisotyö joutuu ja hakee yhteistyötä muiden nuorten parissa työtä tekevien kanssa. Tavoitteena mahdollisimman suuri synergia etu kohderyhmälle eli nuorille. Yhdessä on myös enemmän vaikuttavuuden kannalta. Toisaalta esimerkiksi koulu yhteistyö vie nuorisotyötä vapaa-ajan sijaan kontrolloituun suuntaan ja sijoittaa nuorisotyötä kurin ja kontrollin kehykseen. Nuorisotyön toiminta-ajatus voi muuntua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja viedä nuorisotyötä uusille alueille. (Kiilakoski 11.12.2009 Lahti)

Nuorisotyön ammattieettisessä ohjeistuksessa todetaan seuraavaa: Nuorisotyö on kohtaamista, kannustavaa kasvatusta ja yhdessä tekemistä. Soanjärvi (2011, 130) vuorostaan toteaa määritellesään ammatillisen nuorisotyön paaluja, että ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen. Nuorisotyöntekijät itse kokevat olevansa kasvattajia ja tunnistavat työn yhteiskunnallisen merkityksen, vaikka se ei ole työn keskeinen lähtökohta. Dialoginen kasvatussuhde ja nuorisolähtöinen toimintatapa ovat nuoren ja nuorisotyöntekijän välillä ammatillisen nuorisotyön ydintä.

Nuorisotyön haasteet ja muutokset työn sisällöissä kulminoituvat ajassa näkyviksi yhteiskunnan polarisoitumisena, joka on myös nuoruuden eriarvoistumista. Vuoden 2012 Nuorisobarometri nostaa esiin erityisesti sosiaalisen luottamuksen laskun nuorten keskuudessa.

”Nuorisotyön yhdeksi lähidemokraattiseksi tehtäväksi muodostuu sosiaalisen yhdenvertaisuuden mahdollisimman hyvä toteuttaminen taloudellisista eroista huolimatta”, toteaa Leena Suurpää Nuorisobarometrin tulosten valossa Nuorisotyö-lehdessä 1/2013.

Suuri osa nuorista voi paremmin kuin koskaan aikaisemmin huono-osaisuuden kasaantuessa samalla tietyille nuorille. Tämä näkyy kauppakeskusnuorisotyössä Triossa. Tähän haasteeseen tulisi nuorisotyön pystyä vastaamaan, kun se pohtii työnsä kohderyhmää. Varsinkin julkishallinnossa. Mihin sijoitetaan jatkuvasti niukkenevat taloudelliset resurssit ja kuinka yhteisiä verotuloja käytetään, jotta nuoret saisivat osansa hyvinvointiyhteiskunnan palveluista? Erityisesti siellä, missä niitä oikeasti tarvitaan. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön asema tuntuu jäävän korjaaventyön jalkoihin, kun taloudellisista resursseista kilpaillaan. Luottamuksen puute lähiyhteisöä kohtaan on omiaan eristämään entisestään yhteisestä toiminnasta.

2.3 Nuorisotyön ohjaus tänä päivänä

Kansallisella tasolla nuorisotyötä ohjaava lainsäädäntö on ollut aina harvinaisen kiinteä osa suomalaisen nuorisotyön kehittämistä ja sen ovat alan toimijat myös sisäistäneet. Nuorisolaista lähdetään liikkeelle, kun aletaan kysyä, mikä ohjaa nuorisotyötä. Nuorisoalan ammatillinen itseymmärrys on tällä hetkellä kovilla poliittisen ohjauksen vaatimuksissa. Tiedon merkitys on olennainen tulevaisuutta ennakoivassa nuorisotyössä. (Komonen, Suurpää & Söderlund. 2012, 347 -348.)

Kuntatasolla nuorisotyötä ohjaa Nuorisolaki (2006/72). Nuorisolain edellyttämä lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma (Lanuke 2007) hyväksyttiin ensimmäistä kertaa joulukuussa 2007. Tutkimus on kytketty vahvasti nuorisoalan poliittiseen ohjaukseen ja kehittämiseen. Nuorisopoliittiseen ohjaukseen sisältyy myös selkeä linjaus tutkimuksen paikasta valtiollisessa ohjauksessa. ”Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia koskevan tutkimuksen on kyettävä tuottamaan tietoa, jota voidaan hyödyntää poliittishallinnollisessa päätöksenteossa.” Edellisen hallituksen hyväksymä Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma (Lanupepo 2007) tähtäsi juuri tietopohjan laajentamiseen indikaattorijärjestelmän luomisella lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista. Joulukuussa 2011 hyväksyttiin nykyisen hallituksen lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma (Lanuke 2012 -2015), joka sisältää nuorisolain mukaisesti tavoitteet alle 29-vuotiaiden kasvu- ja elinolojen parantamiseksi. Kehittä-

misohjelma sisältää tavoitteet ja suuntaviivat myös alueelliselle ja paikalliselle nuorisotyön poliittis-hallinnolliselle ohjaukselle työn suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. (Nieminen 2012, 41).

Lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman 2012 -2015 strategisista tavoitteista voisi nostaa kolme asiaa, jotka tukevat nuorisotyön menemistä kaupallisiin toimintaympäristöihin:

- Lapset ja nuoret voivat *osallistua tasavertaisesti* kulttuuri- ja liikunta ja vapaa-ajan toimintaan.
- *Ennaltaehkäisevällä toiminnalla* ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.
- Lasten, nuorten ja perheiden asioita hoidetaan osaavasti ja hyvässä *yhteistyössä*.

Kuvatut asiat toteuttavat myös hallitusohjelman kirjauksia tavoitteista köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentämiseksi.

Nuorisotyö- ja politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä (NL 2006, 7§).

Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan tehtäviksi kunnissa nuorten kasvatuksellisen ohjauksen, toimintatilat, harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisoryhmien tuen, liikunnallisen, kulttuurisen, kansainvälisen ja monikulttuurisen nuorisotoiminnan, nuorten ympäristökasvatuksen, tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot (NL 2006,7 §).

Nuorisotyön ydintä on nuorten kasvun tukeminen. jota toteutetaan ohjauksella, palveluilla, tuella ja toiminnalla. (Raitakari & Virokangas 2010, 9.)

Kehittämistyö ja sen vaade on tullut myös nuorisotyöhön. Parhaimmillaan se lisää alan ammatillista itseymmärrystä ja vahvistaa nuorisotyön roolia monimmatillisessa kehittämisen toimijajoukossa. Pienenä hallinnonalana nuorisotyötä on haitannut vuosia alan profession ohuus, alalla koettu arvostuksen puute ja alan yleinen amebamaisuus.

Sarah Banks (2010, 9), joka on kirjoittanut nuorisotyön etiikasta, toteaa että pienenä ammattikuntana nuorisotyöllä ei ole institutionaalisia puolestapuhujia ja ala kokee laajasti arvostuksen puutetta, joka ulkoisesti näyttäytyy mm. nuorisoalan alhaisena palkkatasona.

Ammattikunnan moninaisuudesta kertoo myös se, että alalle voidaan tulla monenlaisilla tutkinnoilla. Nuorisotyö on professionalistunut ammattikunnan sisäisten roolien osalta, mutta ei ulkoisissa tehtävissä. Sisäisiä tehtäviä ovat tietoperustan kehittäminen, ammattitiedon välittäminen ja ammatissa toimivien valvonta. (Hirvonen 2009, 48 - 49.)

Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishanke Kanuunan tavoitteena on kehittää nuorisoalan tietopohjaa. Tämä kehittäminen on lähtenyt nuorisotyön kentän omista tarpeista ja intresseistä. Nuorisotyön on kehittyäkseen pystyttävä perustelemaan alan ulkopuolisille toimijoille, mitä, miksi ja ketä varten toimitaan. Lahden nuorisopalveluiden meneminen kaupalliseen toimintaympäristöön tekemään nuorisotyötä, lähti työntekijöiden omasta kiinnostuksesta ja halusta vallata uusi toimintakenttä työlle. Pohjalla se, että perinteisillä työ- ja toimintamuodoilla ei tavoitettu enää niin laajasti potentiaaleja palveluista hyötyviä. Trioon mentiin kohtaamaan nuoria heidän itse valitsemassa olemisympäristössä.

Nuortentila Triplan kokemusten perusteella nuorisotyölle on tilausta kaupallisessa ympäristössä. Ennaltaehkäisevällä työotteella lähdettiin Trioon ja työssä korostuvat puuttuminen, ohjaus, opastus, neuvonta ja puheeksi ottaminen. Hyvin nopeasti työssä nousi vahvasti esille yhteistyö muiden nuorten parissa työskentelevien kanssa. Organisaation oma sisäinen moniammatillinen työ Triplassa tuli näkyväksi, samoin kunkin yksikön omat verkostot tulivat yhteiseksi tiedoksi. Moniammatillisen työn tarve nousi esille mm. lastensuojelullisissa asioissa, nuorten päihdekokeiluissa, seksuaali- ja mielenterveyteen liittyvissä tapauksissa. Nuorten hyvinvointia ja terveyttä ennaltaehkäisevätyö kääntyi muutamissa tapauksissa vahvaksi kannatteluksi, koska nuori saattoi olla jo useiden korjaavien palveluiden piirissä monen eri asian kanssa. Normaali nuoruuden kasvukipuilu sai hyvin rajut kasvot muutamien nuorten tapauksissa.

3 KAUPPAKESKUSNUORISOTYÖ TOIMINTAMUOTONA

3.1 Kaupallisen toimintaympäristön haasteet

Suomessa kaupungistuminen on ollut kehityssuunta, jonka yhteiskunnallisina ohjaus-tekijöinä jo 1960-luvulla olivat hyvinvointivaltio ja suuri muutto kaupunkeihin (Mäenpää 2005, 12). Suuren muuton jäljiltä maassamme varttui historian ensimmäinen kaupunkilainen sukupolvi (Roos, 1985). Tämä sukupolvi kasvoi lähiöiden kautta kulttuuriseen kaupungistumiseen ja kaupungistuvaan hyvinvointivaltioon, jossa kuluttaminen ja kuluttajuus saivat uuden kasvun kaupallisuuden lisääntymisen myötä.

Kaupunki on olemassa yhteiskunnallista vaihtoa varten ja kaupungin ydin on julkinen tila. Pasi Mäenpää (2005) on todennut omissa tutkimuksissaan julkisen tilan mielipiteenvaihtona, yhteiskunnallisena keskusteluna ja kansalaisyhteiskunnan alustana. Mäenpää näkee julkisen tilan tuhona ns. puolijulkiset tilat, joissa demokratia kaventuu ja yksityistäminen astuu kuvaan. Kaupunkikulttuurissa ja myös kaupungin puolijulkisissa tiloissa toteutuu kaupunki poliittisena tilana, jossa ikä, sukupuoli ja varallisuus eivät enää sulje ulkopuolelle. Eivät myöskään kaupallisissa toimintaympäristöissä kauppakeskuksissa.

Sosiaalisena tilana kaupunki mahdollistaa esillä oloa ja jaettua läsnäoloa, jota mahdollistavat kohtaamispaikat, ”ihmisten ilmoilla oleminen” ja katuseurallisuus. Eriytymisen kaupunkikokemuksena sosiaalisen tilan näkökulmasta mahdollistaa lukea itselle vieraita elämämpiirejä, koska kaupunkitilassa tapahtuu segregaatiota – asukkaiden sekoittumista, kaupunkilaisten sekoittumiseen.

Mäenpää (2005) toteaa tutkimuksissaan, että kauppakeskukset kaupunkitiloina aukeavat useasti sisäänpäin. Ulkoisesti ne ovat mykkiä ja usein arkkitehtuurisesti yhdenmukaisia. Nykyisin kauppakeskukset ovat myös erillään kaupunkirakenteesta tai muodostavat kaupallisia keskittymiä taajaman lähiympäristöön, jolloin niihin suuntautuu jopa retkiä tai turistimaista toimintaa.

Muutokset kaupunki- ja taajamatilojen julkisuuskäsityksessä muuttavat myös nuorten käyttäytymistä. Alati kaupallistuvat kaupunkitilat asettavat nuoret tilanteeseen, jossa identiteettiä rakennetaan yhä enemmän kuluttamisen kautta.

Kauppakeskuksista on muodostunut jo arkihavaintojen perusteella tärkeitä sosiaalisia tiloja nuorille ja ne tuntuvat sopivan hyvin heidän tarpeisiin. Nuorisoryhmien oleminen ja hengailu kaupallisissa toimintaympäristöissä on alkanut kiinnostaa myös tutkijasta. Sirpa Tanin (2010) mukaan nuorten kaupunkitilan haltuunotossa on kyse hengailusta, jossa nuorten omaa aikaa vietetään ilman vanhempien ja/tai muiden aikuisten suoranaista kontrollia.

Nuorten koetaan häiritsevän muita äänekkäällä toiminnallaan ja jopa pelottavan muita asiakkaita. Tämä voi aiheuttaa vuorostaan päänvaivaa kaupallisille toimijoille kauppakeskuksissa ja liikeasemilla: mitä tehdä ja kuinka toimia näiden nuorisoryhmien kanssa. Toisaalta toivotaan nuorison läsnäoloa pelkästään imagollisista syistä kauppakeskuksissa. Nuoret tuovat nuorekasta, trendikästä ja ajassa kiinni olevaa kuvaa olemalla läsnä eri toimintaympäristöissä. Kaupalliset toimijat toivovat mahdollisten nuorisotilanteiden rauhoittumista ja yhteistyötä nuorten kanssa toimivilta tahoilta.

Trion kauppakeskuspäällikkö Ulla-Maija Kemppi ei enää halua kuulla teinikarkotimesta.

- *Karkotin oli vahinko. Haluamme toivottaa nuoret tervetulleiksi kauppakeskukseen. Trio on keskustan kohtaamispaikka, kaupungin julkista tilaa. Jos muuta kohtaamispaikkaa ei nuorille ole, se on kauppakeskus, Kemppi sanoo.*

Vaikka Kemppi toivottaakin nuoret tervetulleiksi, hän myös peräänkuuluttaa Lahden kaupunkia ja yhdistyksiä keksimään nuorille muuta tekemistä kuin ”keskustassa notkumista”. Toistaiseksi muuta kokoontumispaikkaa kuin Trio ei tunnu nuorille olevan. Ainakin mikäli eilisiltaiseen nuorisomäärään kauppakeskuksen käytävillä on uskomista.

(Etelä-Suomen Sanomat 20.11.2010, Kaksi tarinaa Triosta)

Nuorten uudenlaiset oleilu- ja kohtaamispaikat haastavat myös nuorisotyötä kaupungeissa ja taajamissa. Nuorisotyön on mentävä sinne, missä nuoret ovat ja toimintaa organisoitava näiden paikkojen ehdoilla.

Lapsi- ja nuorisopoliittisessa kehittämisohjelmassa arjen hallinta nostetaan osallisuuden ja yhdenvertaisuuden rinnalla ohjelman kärjiksi. Julkishallinnon nuorisotyön mukana olo kauppakeskusnuorisotyössä lisää ja osallistaa myös kaupallisen toimijan, tutkimuksessa Kauppakeskus Trion yhteiskuntavastuulliseen toimintaan yhteistyön myötä. Lanuke -kehittämisohjelman mukaisesti kauppakeskusympäristö on oiva paikka nuorisotyön ammattilaisille havainnoida ja seurata nuorten arkisen hyvinvoinnin rakentumista. Myös ennakoivasti, kun nuorten elämäntilanteissa ja kiinnostuksissa tapahtuu asioita ja muutoksia, jotka ovat nuorisotyöllisesti merkittäviä ja tärkeitä ja joihin meidän tulisi alan toimijoina reagoida.

On väitetty, että nuorisokulttuurisia ja nuorten vapaassa käytössä olevia julkisia tiloja kontrolloidaan aikuisten toimesta yhä enemmän. Siten nuoret joutuvat olemaan vapaa-ajallaan yhä enemmän sellaisissa tiloissa joissa ”asiaton oleskelu ” on kielletty ja siirtymään uusiin paikkoihin sitä mukaa, kun heidät hädätetään vanhoista. (Childress, 2004.) Kaikenlainen aktiivinen suorittaminen ja ”hyödylliset” harrastukset ovat tulleet nuorten vapaa-aikaan sillä tavoin, että yleisesti nuorten hengailua ja olemista esim. kauppakeskuksissa ei katsota hyvällä. Kuitenkin nuoret itse arvostavat vapaa-ajallaan sitä, että saavat vaan olla ilman odotuksia, kontrollia ja suorittamista (Myllyniemi 2009).

3.2 Nuorisotyötä kauppakeskuksessa

Nuorisotyöllä ja nuorisotyöllisillä toimintaperiaatteilla on kokemusta kaupallisista toimintaympäristöistä ennen nykyistä kauppakeskuksiin menobuumia. Aseman lapset ry:n Walkers -toiminta ja Nuorten Palvelu ry ovat olleet toimijoina valtakunnallisesti. Kuvattujen järjestöjen työ nykyisellään on seuraamusta nuorten vapaa-ajan vieton muutoksista, joihin mainitut tahot ovat reagoineet jo vuosia. Aiempi katu- tai jengityö on siirtynyt osittain myös kaupallisiin toimintaympäristöihin: kauppakeskuksiin, liikenneasemille ja pohjoisen hiihtokeskuksiin.

3.2.1 Lahden nuorisopalvelut ja kauppakeskusnuorisotyö

Lahden nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksessa todetaan: *Nuorisopalvelut edistävät nuorten hyvinvointia yhteisöllisellä ja yksilöllisellä tuella ja toiminnalla.*

Nuorisopalveluiden toiminta-ajatusta lähdettiin toteuttamaan myös kauppakeskusnuorisotyössä, joka aloitettiin syksyllä 2011. Organisaation työvisio ja markkinointislogan sekä arvot tukivat työn aloittamista.

Sisäiseen työvisioon 2012 on kirjattu, että Lahden nuorisopalvelut ovat kaupunkimaisen nuorisotyön kärkikolmikossa ja seudullisen nuorisotyön keskus, jonka toiminta perustuu nuorten mitattuihin tarpeisiin, nuorten kuulemiseen ja käytössä oleviin resursseihin. Organisaation markkinointivisio on ”*Nuoruus sallittu*”.

Nuorisopalveluiden arvot ovat yhteisöllisyys, usko ihmisen kasvuun, ennakkoluulottomuus ja elämänilo. Arvot on auki kirjattu organisaatiossa seuraavasti:

Usko ihmisen kasvuun

- Painotamme työssämme kasvun ja kehittymisen tärkeyttä.
- Työmme tähtää nuoren parempaan kykyyn kohdata elämän haasteet.

Yhteisöllisyys

- Työmme perustuu vastuulliseen, hyvään vuorovaikutukseen ja tasa-arvoisiin osallisuuden mahdollisuuksiin.
- Hyvinvointi syntyy yhteisistä sovituista periaatteista, joiden mukaan tulemme kohdelluksi ja kuulluksi yhteisössämme.

Ennakkoluulottomuus

- Toimimme avoimesti, uutta oppien ja erilaisuutta kunnioittaen.
- Annamme tilaa uudennlaisille ajatuksille ja pyrimme ja pyrimme jatkuvaan kehittymiseen, vuoropuheluun ja yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Elämänilo

- Luomme nuorelle edellytyksiä ja mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen, kokemukselliseen oppimiseen, ilon ja rohkeuden löytämiseen ja kokemiseen.

Nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti toteaa nuorisopalveluiden toimintakertomuksessa 2011 seuraavaa:

Uutena toimipisteenä avattiin syksyllä (2011) nuorten tila kauppakeskusympäristöön, ja jo ensimmäisien kuukausien kävijämäärät ja toiminta antavat viitteitä siitä, että palvelu on tullut tarpeeseen. Nuorten tilan idea on kauppakeskus Triossa tuoda koko nuorisopalveluiden toimintakokonaisuus pienoisikoosa sinne, missä nuoret muutenkin viettävät aikaansa. Nuorten ja kauppakeskuksessa toimivien yrittäjien tyytyväisyys alkuvaiheen toimintaan on ollut rohkaisevaa, mutta tätä uudenlaista palvelukonseptia on myös kehitettävä edelleen.

Aivan yksinkertaista ei ole myöskään toteuttaa uutta palvelumuotoa ilman lisäresursseja.

(Lahden kaupungin nuorisopalveluiden toimintakertomus 2011, 3)

Lahden nuorisopalveluissa lähdettiin tekemään nuorisotyötä kaupalliseen toimintaympäristöön, koska sille tuntui olevan tilausta ajassa. Kauppakeskus Trio oli ja on edelleen kaupungin suosituin ”nuorisotila”. Kauppakeskus reagoi kokemaansa teiniinvaasioon syksyllä 2010 ”karkottimella” eli äänitehosteilla sisääntulojen läheisyydessä. ”Teinikarkoitin”- kokeilu saavutti valtakunnallista julkisuutta ja katosi vähin äänin kauppakeskuksen menettelytavoista nuorten asiakkaiden kohtaamisessa.

Edellä mainitun kokeilun lisäksi nuorisopalveluiden mukaanlähtöön vaikutti Lahden kaupungin Terveyskioski-toiminnan myönteiset kokemukset kaupallisesta toimintaympäristöstä. Terveyskioski toivoi erityisesti, että nuorisopalvelut aloittaisivat toiminnan kauppakeskuksessa, koska näkivät, että nuorisotyölle olisi potentiaalia tarvetta ja tilausta.

Nuorisopalveluissa todettiin kuitenkin, että meno kaupalliseen toimintaympäristöön pitää pystyä perustelemaan nuorisotyöllisistä lähtökohdista, ei ulkoisilla odotuksilla. Trioon menosta keskusteltiin henkilöstön kanssa yhteisissä koulutus- ja kehittämistilaisuuksissa pari kertaa ja molemmilla kerroilla henkilöstö tuki asiaa. Yksittäiset työntekijät ilmoittivat jo tuolloin kiinnostuksensa työmuotoa kohtaan.

Kauppakeskus Triossa tehtävälle nuorisotyölle asetettiin ydin tavoitteeksi **nuorten kohtaaminen**. Sitä seuraavina tavoitteina oli **teematoiminta** ja **tapahtumat**, joiden arveltiin vastaavan toiminnan ja nuorisopalveluiden näkyvyyden toiveisiin. **Yhteistyökumppanit** ja niiden lisääntyminen asetettiin kolmanneksi tavoitteeksi.

Nuorisotyön kohderyhmäksi Triossa määriteltiin 13 -25 -vuotiaat nuoret. Yläasteikäisyyttä pidettiin keskeisenä toimintaa aloitettaessa ja suunnitellessa. Yhteisenä periaatteenä aloitettaessa oli myös se, että tila on tarkoitettu jo Triossa hengaaville nuorille ja sinne ei houkutella kävijöitä ulkopuolelta.

Tilan markkinointiviestintä on seuraavaa:

Tilassa voi tavata kavereita ja nuorisotyöntekijöitä, surffata netissä, lämmittää ja syödä omia eväitä, lukea lehtiä, katsella telkkaria, pelata erilaisia lautapelejä, . . . – yksinkertaisesti viettää aikaa.

Nuorten kohtaamisen toivottiin läsnäololla ja näkyvyydellä johtavan myös palveluohjaukseen. Katsottiin, että nuorisopalveluiden sisäinen, moniammatillinen työtiimi Trio-työssä mahdollistaisi nuorten kohtaamisen syventämisen luonnostaan. Tiedon, avun, neuvonnan, opastuksen ja ohjauksen saaminen nuorten asioiden selvittämisessä ja hoitamisessa ns. matalakynnyksisessä nuortentilassa arveltiin käynnistyvän mutkattomasti moniammatillisen työtiimin myötä. Reilun vuoden kokemuksella edellä mainittu asia ei ole toteutunut helpolla ja aivan suunnitellulla tavalla.

Trio-työn alun hapuilulle on löydettävissä useita syitä. Suurin syy on varmaan se, että ammattialalle tyypillisesti ”*palokunta lähti liikkeelle, kun ensimmäiset savutuoksut alkavasta tulipalosta olivat ilmassa*”. Eli lähdettiin toimintaan ja tekemiseen ilman syvempää ja perusteellista ennakointia ja selvitystä. Tilanteen mahdollisti resurssien osalta se, että läntisellä alueella kariutui suunniteltu nuorisotilahanke, josta säästyneet varat käytettiin Trion nuortentilaan ja toiminnan aloitukseen. Ei ole turhaan todettu, että nuorisotyö on toiminnallisuuden läpikäynnin. Tekeminen edellä mennään, jossa liike on tärkein.

3.2.2 Nuorisopalveluiden moniammatillista työtä

Moniammatillisuus on läsnä meidän useimpien työssä. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä, joka on suorastaan edellytys nuoren hyvinvoinnin tukemisessa. Moniammatillista työtä tarvitaan, jotta eri toimijoiden osaamisvahvuuksia edistetään ja jaetaan nuorten asiakkaidemme hyödyksi ja työn vaikuttavuuden lisäämiseksi. Sisäisen moniammatillisuuden tavoitteena on yhteisen tehtävän suorittaminen, jossa erilainen tieto ja osaaminen yhdistyvät (Isoherranen 2008, 24-33). Nuorisopalveluiden toivottiin erityisesti näyttäytyvän ”pienoiskoossa” kauppakeskusnuorisotyössä.

Lahden nuorisopalvelut aloittivat Triossa nuorisotyön moniammatillisella työtiimillä, jossa on edustus kaikista Nuorisopalveluiden toiminnallisista toimintayksiköistä.

Triossa tehtävään nuorisotyöhön osallistuu työntekijöitä

- Osallisuuden- ja kansalaistoiminnan palveluista (5),
- Työllisyys- ja erityispalveluista (7) ja
- Alueellisista palveluista (5).

Triossa on työskentelemässä nuorisopalveluiden työntekijöitä nuorisotalotyöstä, nuorisotiedotuksesta, monikulttuurisesta nuorisotyöstä, ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä, etsivästä nuorisotyöstä ja nivelvaihtotyöstä. Lisäksi tilaan on palkattu Akselin nuorten työpajojen kautta kaksi palkkatuettua alle 25-vuotiasta nuorisotyön koulutuksen omaavaa työntekijää. Edellä mainittu työntekijäryhmä (n. 20 henkeä) muodosti ns. Trio-työryhmän, joka koordinoi toimintaa nuorisopalveluiden sisällä vuoden 2013 alkuun. Ryhmään kuului myös Monon Side ry:n päivystyksen edustaja, joka on Nuortentila Triplan toiminnassa säännöllisesti mukana perjantai-iltaisain. Yhteistyötä on ollut Monon kanssa myös useissa, erilaisissa teematapahtumissa.

Lahden nuorisopalveluiden sisäinen moniammatillisuus on työmuotoina seuraavaa:

Alueellista palveluista on mukana viisi työntekijää kolmelta eri nuorisotalolta. Alueelliset palvelut järjestää Lahden viidellä suuralueella ohjattua toimintaa 4.-9.-luokkalaisille ja sitä vanhemmille. Toimintaa on kuudessa toimipisteessä. Nuorisotalot tekevät laajaa yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2011 lähes 40 % nuorten kohtaamisista tapahtui oman tilan ulkopuolella, mm. kouluilla, tapahtumissa ja kauppakeskuksessa. Nuorisotalolla nuoret voivat harrastaa, tavata toisiaan, saada onnistumisen kokemuksia, jutella ohjaajien kanssa ja oleskella vapaasti. Säännöllinen toimintaan osallistuminen edellyttää maksuttoman jäsenkortin lunastamista.

Nuorisolaissa määriteltyä **nuorten tieto- ja neuvontapalvelutyötä** nuorisopalveluilla tekee Hurina -niminen toimintapiste kahden työntekijän resursseilla. Työparista toinen osallistuu säännöllisesti Trion toimintaan. Nuorisotiedotustyön tavoitteena on välittää kasvotusten tai nettivälitteisesti (www.nuori-x.net.) oikeaa, tarkistettua tietoa nuorten elämään liittyvistä asioista ja ohjata heitä oikean tiedon luokse. Hurinan erikoisuus on ns. Elävä Tieto, jossa tietoa välitetään kokemuksellisin tavoin erilaisissa kaikille avoimissa teemapäivissä ja tapahtumissa sekä oppitunteina koululais- ja opiskelija-ryhmille.

Monikulttuurinen nuorisotyö toteuttaa nuorisolain veloitetta sisällyttää toimintaan yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. Monikulttuurinen ja yhdenvertainen Nuori Lahti –hankkeen 2010-2012 tavoitteena oli monikulttuurisuuden, moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta tapahtuvan nuoriso-

työn kehittäminen ja moniammatillisen yhteistyöverkoston luominen. Työmuodon työntekijä osallistuu Trio-nuorisotyöhön.

Ennaltaehkäisevän päihdetyön kohderyhmänä ovat 13 -25-vuotiaat nuoret ja heidän perheensä. Tavoitteena on tarjota nuorelle ja perheelle tukea ja apua päihitteettömyyden edistämiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi. Työ on yksilötyötä 13 -25-vuotiaille, päihdekasvatusta 12-14-vuotiaille ja heidän vanhemmille sekä jalkautuvaa työtä nuorten suosimille kokoontumispaikoille ja paikallisiin tapahtumiin. Asiakkaat ohjautuvat viranomaisyhteistyön, nuoren oman tai hänen läheisen yhteydenoton tai etsivän työn menetelmien kautta. Työmuodon työpari osallistuu kauppakeskusnuorisotyöhön.

Etsivällä nuorisotyöllä on Lahdessa kaksi työparia, joista vähintään yksi on viikoittain Trion nuorisotyössä mukana. Etsivän työn tavoitteena on löytää ja motivoida niitä 17-25 -vuotiaita nuoria, jotka ovat pudonneet kaikkien palveluiden ulkopuolelle ja ohjata heitä esimerkiksi pajatoimintaan ja sitä kautta uudelleen työhön tai opiskelemaan. Työ on aktiivista kontaktin ottamista ja keskustelemista nuoren kanssa, sekä tutustumista erilaisiin koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin. Etsivä nuorisotyö on mukana kutsunnoissa ja niihin liittyvissä jälkitarkastuksissa.

Nivelvaihytyöllä on Lahdessa työpari, joista toinen osallistuu vähintään joka toinen viikko Trion kauppakeskusnuorisotyöhön. Nivelvaihytyöllä on kaksi ikäryhmää: 15 - 17- ja 17 -22-vuotiaat nuoret. Asiakkaana ovat opiskelupaikkaa ilman jääneet nuoret, koulutuspaikan vastaanottamattomat nuoret, opiskelunsa keskeyttäneet nuoret ja työttömänä työnhakijoina te-toimistossa olevat nuoret. Työn tavoitteena on ohjauksen ja tukitoimenpiteiden jatkuvuus nivelvaiheessa, sekä keskeytyksen uhatessa.

Säännölliset yhteistyökumppanit Tripla-työssä ovat:

Monon Side ry on kolmannen sektorin toimija, joka ylläpitää vapaaehtoisvoimin katupartio toimintaa ja tekee ennaltaehkäisevää päihde-, kriisi- ja lastensuojelutyötä Lahdessa. Toiminnan kohderyhmänä ovat alle 18-vuotiaat nuoret, jotka tilapäisesti päihdeiden, väkivallan tai muun syyn vuoksi ovat kriisitilanteessa tai kriisiolosuhteissa. Yhdistyksen tarkoituksena on ehkäistä päihdeiden käyttöä ja sen aiheuttamia haittoja nuorten keskuudessa. Tavoitteena on kehittää nuorten parissa tehtävää nuoriso-, sosi-aali- ja kasvatusyhteistyötä muiden alalla toimijoiden kanssa. Yhdistys oli osa valta-

kunnallista Nuorten Palvelu ry:tä vuoden 2013 alkuun saakka. Mono aloittaa perjantai-iltaisina päivystyksen Nuortentila Triplasta ja tekee monipuolisesti yhteistyötä tilan kanssa eri teematapahtumissa mm. pärinättömällä viikolla.

Aikuissosiaalityö aloitti Nuortentila Triplassa päivystykset maanantaisin klo 13-15 marraskuussa 2012. Nuorilla, jotka ovat täyttäneet 18-vuotta on mahdollisuus tutustua tuolloin nuorisopalveluiden ja aikuissosiaalityön palveluihin. Paikalla on Dominon tai etsiväntyön työntekijä ja sosiaalityöntekijä. Nuorta askarruttavia asioita voivat olla mm. opiskelu- ja työasiat, toimeentulo, raha-asiat, asuminen, päihteet, ihmissuhteet tai terveys. Triplan täysi-ikäisiä kävijöitä palveluohjataan tarvittaessa kyseiseen päivystykseen.

Monialainen kohtaaminen Nuortentila Triplassa on sekä ohjaajuutta että kasvattajuutta. Läsnä on tietoinen sekä tarvittaessa ohjauksellinen että toiminnallinen työote, mutta vahvasti myös nuorisokasvatuksellinen. Nuorten työntekijöiden osalta voidaan puhua myös vertaiskasvatuksellisuudesta.

3.2.3 Triplan nuoret

Lahden kaupungin nuorisopalvelut avasi nuorisotilan Kauppakeskus Triossa elokuulla 2011. Kauppakeskus Trio kuuluu Citycon Oy:n omistukseen ja yhtiöllä on tällä hetkellä 36 kauppakeskusta Suomessa, Ruotsissa ja Baltiassa. Suomen kauppakeskusyhdistyksen määritelmän mukaan kauppakeskukset ovat liiketoiminnallisia kokonaisuuksia, joilla on yhteinen johto ja markkinointi. Niiden tiloissa liikkeet avautuvat sisäpihoille tai käytäville, jotka muodostavat yhtenäisen tilan. (Suomen kauppakeskusyhdistys ry 2012, 9)

Nuortentila on yhtenäinen liikehuoneisto, jonka henkilökunnan sosiaalitala jakaa etu- ja takaosaan. Neliöitä tilassa on 116 ja se sijaitsee Trion pohjakerroksessa kahden liikehuoneiston välissä. Seinänaapureina on thai-ravintola ja Tiger-ketjun sisustustarvikeliike. Muutoin naapurustossa ovat posti, apteekki, ruokakauppa, yksityinen terveyskioski ja Punnitse ja säästä. Liukuportaat, pankkiautomaatti ja terveyskioski Laastarin takaseinä on nuortentilan edustalla sen auetessa alakäytävälle. Nuorisopalvelut maksavat nuorisotilasta käypää vuokraa, kuten muutkin kauppakeskuksen vuokralaiset.

Nuortentila avautui 6.9.2011 ja ensimmäisen toimintavuosi päättyi juhannukseen 2012. Uusi työmuoto vietti kesätaukoa ja aloitti toisen toimintakautensa elokuussa koulujen alkaessa 2012. Nuortentilalla oli ensimmäisenä syksynä nimikilpailu kävijöille. Ehdotuksista valittiin tilan viralliseksi nimeksi Nuortentila Tripla.

Triplassa oli ensimmäisen toimintavuoden aikana kävijöitä n. 17 700. Ensimmäisen syksyn noin neljän kuukauden aikana kävijöitä oli n. 6 300 ja kevään kuuden aukiolo-kuukauden aikana oli kävijöitä yli 11 000. Maaliskuussa ylittyi 3 000 kuukausikävijämäärä. Iltaa kohden kävijöitä oli n. 40-200.

Nuorisopalvelut työllisti Triplaan kesätyöntekijöinä kaksi opiskelijaa (yhteisöpedagogi ja sosionomi) kesän alussa 2012. Heidän tehtäviin kuului myös Nuortentila Triplan kävijäprofiilin tekeminen. Tilan tyypillisestä kävijästä haluttiin saada kuva tulevan kauden toimintojen suunnittelun pohjaksi. Kesätyöntekijät toteuttivat pienimuotoisen kyselyn ja vastauksia saatiin tilan 35 kävijältä aukiolon yhteydessä.

Kyselyn perusteella Nuortentila Triplan kävijäprofiili muotoutui seuraavaksi:

- tyypillisen kävijän ikä on 14 -16 -vuotta (62,8 %)
- tyttöjä ja poikia kävijöistä on lähes yhtä paljon (51,5 % tyttöjä - 48,5 % poikia)
- lahtelaisia nuoria pääasiassa (88,5 %), mutta myös ympäristökunnista mm. Hollolasta ja Asikkalasta
- koululaisia enemmistö (62,8 %), myös opiskelijoita, työssä olevia ja työttömiä
- tilassa käydään 1-3 kertaa viikossa (60 % käynneistä)
- tilaan tullaan pääasiassa viettämään aikaa (88,5 %), tapaamaan kavereita (71,4 %) ja käymään tietokoneilla (45,7 %)

Triplassa olemisen lisäksi muuta vapaa-ajan tekemistä oli kavereiden kanssa oleminen, chillailu ja skobailu. Muita harrasteita ei tullut juuri esille. Vastaajat toivoivat kuitenkin tilassa järjestettävän teemailtoja (51,4 %), retkiä (37,1 %), askartelua (22,8 %) ja lautapeli-iltoja (17,1 %). Kyselyyn vastaajista 85,7 % oli sitä mieltä, ettei itse ole valmis järjestämään toimintaa Triplassa. Nuorten oma osallisuus toiminnan ja tekemiseen organisointiin sai kyselyltä melko täyden tyrmäyksen.

Nuorten Palvelu ry toteutti Kauppakeskuksen nuoret –hankkeeseen liittyen kartoituksen kauppakeskus Triossa 13.11.2012 lahtelaisten nuorten vapaa-ajanvietosta. Kartoit-

tajat tapasivat 53 nuorta, puolet poikia, puolet tyttöjä. Nuorista selkeä enemmistö oli 13 – 17-vuotiaita. Selvitys antoi samansuuntaista tietoa Triossa hengävistä nuorista, kuin kesän alussa tehty kysely Triplassa. Nuorten Palvelun kartoituksessa suurin osa nuorista oli käynyt ainakin kerran Nuortentila Triplassa, osa nuorista todella usein. Vain yksi haastatelluista ei tiennyt tilan olemassaolosta.

Yhteenvetona Nuorten Palveluiden kartoitus kertoi, että Trio on selvästi lahtelaisten nuorten suosima kavereiden tapaamispaikka, jossa myös tutustutaan uusiin ihmisiin. Trio on tähän tarkoitukseen erinomainen paikka nuorten mielestä ja he kokevat pääosin olevansa tervetulleita kauppakeskukseen. Kartoittajat tapasivat myös useita 17 - 20-vuotiaita, joten Trio näyttäytyy myös täysi-ikäisten suosimana vapaa-ajanviettopaikkana. Monet nuoret kertoivat, että heistä olisi hienoa päästä vaikuttamaan nuoria koskeviin asioihin nykyistä enemmän. Vartijoihin liittyvänä kehitysehdotuksena Triossa nousi se, että kaikki vartijat kohtelisivat kaikkia nuoria asiallisesti ja tasavertaisesti.

3.2.4 Toimintaa, teemaa ja tekemistä

Nuortentila Triplassa on toteutettu ensimmäisen toimintavuoden aikana monipuolista teematoimintaa ja erilaisia tapahtumia. Aiheina ovat olleet mm. yhteis- ja jälkihaku, kesätöiden hakeminen, seksuaaliterveys, päihteet, energiajuomat, erilainen pelaaminen, liikennekasvatus, armeija, rasismi, kielimatkat ja tuunaaminen. Lisäksi pienimuotoisia tietoisuuksia ja keskustelutilanteita on nuorten kanssa pidetty lähes viikoittain. Aiheina on ollut mm. roskaaminen, tilan säännöt, ilkivalta, kiusaaminen, käytöstavat ja päihteet. Kädentaito- ja valmiuksia on harjoiteltu piirtämällä, kutomalla, kirjoittamalla, askartelemalla, pelaamalla ja kierrättämällä.

Pärinätön viikko- ja Omin avuin, omin ideoin –tapahtumat ovat hyvä esimerkki Triplassa ja osittain koko kauppakeskuksessa esiin tuoduista isommista teemoista. Energiajuomien haittavaikutuksista kertova Pärinätön viikko sai aikaan sen, että niiden käyttö kiellettiin tilassa. Tripla on energiajuomista vapaa alue, kuten nuorisotalot Lahdessa muutenkin. Viikon aikana oli mahdollista allekirjoittaa myös adressi, jolla vaaditaan kauppiaita olemaan myymättä energiajuomia alle 15-vuotiaille. Omin avuin, omin neuvoin oli hanke, jossa Vierumäen liikunnanohjaaja-opiskelijat toteuttivat tilas-

sa seitsemän kertaa ”höntsäliikuntaa”. Hankkeen tavoitteena oli saada liikunnallisesti passiiviset nuoret liikkumaan ja löytämään itselle jonkin liikunta aktiviteetin.

Triplan kauppakeskusnuorisotyössä nuorten oma kiinnostus osallisuuteen, vaikuttamiseen ja yleensä demokratiaan on vaisua. Erilaiseen toimintaan, tekemiseen ja teemoihin pitää nuoria ennakkoon informoidaan hyvin perusteellisesti, motivoida ja innostaa. Perusasenne on useasti kuitenkin ennakkoluuloinen ja useimmiten ei-kiinnostunut. Kesällä 2012 tehdyn asiakaskyselyn perusteella, eivät tilan nuoret olleet juurikaan kiinnostuneita osallistumaan tilan toiminnan suunnitteluun, saati sen toteuttamiseen.

Osallisuus ja vaikuttaminen eivät ole yleisesti Nuortentila Triplassa nuoria kiinnostava asia. Siitä huolimatta ja ehkä sen johdosta, päätettiin tilassa kokeilla syksyllä 2012 YK:ta eli yleiskokousta. Alun vaikeuksien jälkeen se tuntui käynnistyvän ja syksyn aikana oli jo pari onnistunutta yhteiskokousta. Keskustelujen ja päätösten aiheina oli mm. tilan seinämaalaukset, Trion vartijoiden tapaaminen ja käytöstavat tilassa mm. roskautus. Yleiskokouksia jatketaan tilassa.

Yleishavainto on, että Triplan nuoret eivät ole perinteisiä, aktiivisia vaikuttajanuoria muissakaan toimintaympäristöissä, joissa liikkuvat. Toisaalta jos sellaisia piirteitä on, niin osallisuuden ja vaikuttamisen menetelmät ovat yleisesti niitä ei-hyväksytyjä, joiden seuraamuksena esim. kauppakeskuksessa joutuu törmäyskurssille vartijoiden kanssa.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimustehtävä

Nuorisotyöhön yleisesti kohdistuvat ristivetopaineet ovat tulleet todeksi ja näkyviksi myös Lahden nuorisopalveluiden aloittamassa kauppakeskusnuorisotyössä. Paineet ja odotukset ovat olleet pääasiassa organisaation sisäisiä ja liittyvät keskeisesti Lahdessa valittuun toimintamalliin. Sisäinen moniammatillinen työntekijätiimi hakee Triplassa tehtävälle työlle selkeää perustehtävää, jota ei ole vielä yhteisesti määritelty. On kohdattu, ohjattu, neuvottu, verkostoiduttu, tehty toimintaa ja teemoja nuortentilassa, mutta *mitä sitten* on auki kirjoittamaton asia.

Kauppakeskusnuorisotyön perustehtävän, yhteisen punaisen langan määrittelyä hankaloittaa erityisesti se, että Triplan työntekijät tulevat nuorisopalveluiden eri toimintapistleistä ja – yksiköistä. Työntekijöillä on erilainen työkokemus- ja koulutustausta, eikä kaikilla ole välttämättä nuorisotyöllistä taustaa em. asioihin. Jokaisen työntekijän henkilökohtaisilla odotuksilla ja kiinnostuksilla on ollut myös vaikutusta, koska kyseessä on uusi työmuoto organisaatiossa. Lisäksi nuorisopalveluiden eri työmuotojen työkulttuurit ovat kohdanneet. Erilaisia tulokulmia kauppakeskusnuorisotyöhön on runsaasti nuorisopalveluiden sisällä ja tämä tekee tietynlaisen perustan työn ristivedolle. Oman merkittävän lisänsä työmuotoon ovat tuoneet palkkatuella työllistetyt nuoret alan työntekijät, jotka ovat aloittamassa työuraansa nuorisotyön (villillä) kentällä. Työkaveruus nuorten kollegoiden kanssa on voinut olla haastavaa ja välillä ehkä hyvinkin nuorisotyöllistä. Kaikki edellä mainitut asiat ovat tulleet näkyviksi ja todeksi Lahden nuorisopalveluiden aloittamassa kauppakeskusnuorisotyössä Kauppakeskus Triossa.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, *millaisin nuorisotyöllisin toimintamuodoin voidaan ostoskeskuksessa palvella nuorten, nuorisotyön ja kaupallisten toimijoiden etuja*. Kyse on tutkimuksellisen kehittämisotteen keinoin tehtävästä tutkimuksesta, jonka pohjana on Lahden nuorisopalveluilla tehty nuorisotyö Nuortentila Triplassa ja siitä saatu käytännön kokemus.

Tutkimuksessa arvioidaan nuorisotyön toimintamuotoja ja niiden soveltuvuutta kaupalliseen toimintaympäristöön. Tutkimuksen tulokset toimivat nuorisotyön kehittämisen välineenä. Tarkoituksena on esittää tutkimuksen tulosten perusteella mahdollisia

kehittämissuuntia tai vaihtoehtoja kauppakeskusnuorisotyölle, erityisesti Nuortentila Triplassa tehtävälle työlle.

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat seuraavat:

- Mitä on kauppakeskusnuorisotyö – mitä ja kenelle?
- Miten idea nuorisopalveluista pienoiskoossa on toteutunut kauppakeskusnuorisotyössä?
- Miten kauppakeskusnuorisotyötä tulisi kehittää eteenpäin?

4.2 Tutkimusote

Tutkimuksen viitekehykseen haen sosiaalipedagogista otetta nuorisotyöllisen ja nuorisokasvatuksellisen otteen lisäksi. Sosiaalipedagogikassa yhdistyvät sosiaalinen ja pedagoginen. Ajattelun ja toiminnan perusluonne on sosiaalieettinen - parempaan elämään pyrkivä. Keskeistä on yksilön ja yhteisön väliset suhteet, sekä integroituminen yhteiskuntaan. Yleisenä tehtävänä on jäsentää ja toteuttaa sosiaalista kasvatusta, joka auttaa ihmistä kasvamaan yhteiselämään toisten ihmisten kanssa, yhteiskuntaan kiinnittymisen ohella. Erityisenä luonteen sosiaalipedagogialla on eri tavoin syrjäytyneiden ja onnettomien ihmisten voimaannuttaminen ja vastuun ottaminen omasta hyvinvoinnista sekä sen inhimillisestä rakentamisesta. (Kurki & Nivala & Sipilä - Lähdekorpi, 2006.)

Tutkimuksellisessa kehittämisessä on tärkeää ja olennaista tiedontuotannon merkitys, käyttökelpoisen tiedon saaminen ja tiedon arvottavan luonteen ymmärtäminen. Tiedon tuottamisella tavoitellaan toimijoiden omaa oppimista ja oman toiminnan kehittämistä. Reflektiivisellä ammatillisuudella on tässä keskeinen rooli. Tyypillisesti kehittämisen prosessissa tiedon tuottaminen ja toiminnan suuntaaminen liittyvät tiiviisti toisiinsa. (Toikko & Rantanen 2009, 113 -115) Yleisellä tasolla tiedontuotanto nuorisotyöstä kaupallisessa toimintaympäristössä palvelee laajemmin alan työmuotojen kehittämistä. Varsinkin, kun kaupalliset toimintaympäristöt ovat alkaneet kiinnostaa nuorisotyön toimijoita uutena aluevaltauksena.

Luotettavuus on tieteellisen tiedon keskeinen tunnusmerkki. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään usein vakuuttavuuden käsitettä, kun puhutaan tiedon luotettavuudesta. Kehittämistoiminnassa luotettavuus tarkoittaa ennen kaikkea käyttökelpoisuutta. Ke-

hittämistulosten kannalta käyttökelpoisuus tarkoittaa kehittämisprosessin seurauksena syntyneiden tulosten hyödynnettävyyttä. (Toikko & Rantanen 2009, 125.)

Laadullisen tutkimuksen piirissä objektiivisuuden ideaali on korvautunut vakuuttavuuden näkökulmalla. Olennaista on tehdä näkyviksi ja perustella tehdyt valinnat. Tutkimuksen tulosten lukijalla tulee olla mahdollisuus arvioida sitä prosessia, jonka perusteella on päästy kyseisiin tuloksiin. Laadullisen tutkimuksen tulokset ovat usein enemmän perusteltuja tulkintoja kuin objektiivisia tosiasioita. (Toikko & Rantanen, 2009, 127)

Aion toteuttaa tutkimuksessani dialogista, vuoropuhelevaa kehittämisotetta. Ennakkoletukseni on, että Triplassa työskentelevillä työntekijöillä on runsaasti yksilön kokemustietoa ns. *hiljaista tietoa*, miten tässä organisaation uudessa työmuodossa työtä tehdään. Toivoisin, että tämä hiljainen kokemustieto nuorisotyöstä nousisi esille tässä tutkimuksessa ja pääsisimme yhdessä jatkossa käsitteellistämään ja hyödyntämään sitä.

Lähtökohtana laadullisessa tutkimuksessa on oikean eli *todellisen elämän* kuvaaminen ja sille ominaista on pyrkiä kuvaamaan tutkittavaa kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi ym. 2004, 152). Tavoittelen opinnäytetyössäni totuudenmukaisen kuvauksen antamista kauppakeskuksessa tehdystä ammatillisesta nuorisotyöstä.

Tutkimusavusteinen kehittäminen kytkeytyy hyvin käytännön kehittämistoimintaan. Sen lähestymistapa kehittämisessä ei ole sitoutunut mihinkään tarkoin määriteltyihin teoreettisiin oletuksiin tai menetelmiin. Tavoitteena on saavuttaa uutta, laajemmin yleistettävää ja käyttökelpoista tietoa kehittämistoiminnan tueksi. Lähtökohta painottaa enemmän toimijoiden verkottumista ja yhdessä oppimista kuin pelkästään kehittämistarpeeseen vastaamista (Toikko & Rantanen, 2009, 33-34). Edellä kuvattu asia on keskeinen tavoite organisaation näkökulmasta. Yhteisellä sisäisellä moniammatillisella työllä ja verkostoitumisella voidaan saada aikaan yhteistä ymmärrystä oman tehtävän lisäksi myös koko organisaation palvelutehtävästä. Tämä on tärkeä tavoite nuorisopalveluiden aloittamalle kauppakeskusnuorisotyölle Nuortentila Triplassa.

4.3 Tutkimuskohde ja tutkimusaineiston koonti

Tutkimuksen kohde on kunnallinen nuorisotyö kaupallisessa toimintaympäristössä, kauppakeskuksessa. Ketä nuorisotyö kohtaa Nuortentila Triplassa Triossa? Mitkä ovat nuorisotyöntekijöiden kokemukset kauppakeskusnuorisotyöstä? Millaisilla nuorisotyöllisillä menetelmillä on työtä tehty? Mitä haasteita uusi työmuoto on organisaatiolle asettanut? Ja mitä odotuksia kokemukset kauppakeskusnuorisotyöstä asettavat työmuodon kehittämiseksi?

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullinen tutkimus nostaa laatuominaisuudet määrän edelle. Tutkia voidaan tekemällä havaintoja, haastattelemalla, tutkimalta erilaisia asiakirjoja ja tekemällä muistiinpanoja. Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on, että se esittää sanallisia kysymyksiä, jolloin myös ratkaistava ongelma tai etsittävä tieto käsitellään sanallisesti. Kysymyksiä ovat: mitä, millainen tai mitä tästä seuraa. Tutkimuksella saatu vastaus on näin ollen kieleen perustuva kuvaus. (Anttila 2008, 143.)

Aineistolähtöisellä tutkimuksella on tyypillistä ns. induktiivinen päättely, joka nojaa aikaisempiin teorioihin ja käytännön kokemukseen. Nämä toimivat tukijalkana asian ns. esiyymmärrykselle, jota tutkija on valmis muuttamaan, jos aineisto niin osoittaa. (Anttila 2008, 143 -144.) Tässä kohtaa pyrin pitämään tutkimuksessani rinnalla myös Humakin yhteisöpedagogi-opiskelijoiden opinnäytetöitä, joilla on selvästi oma, hiukan erilainen näkökulma kauppakeskusnuorisotyöhön.

Sekundäärisenä tutkimusaineistona aion käyttää nuorisopalveluissa tehtyjä suunnitelmia ja raportteja Nuortentila Triplasta ja sen toimintakokemuksia. Primääri aineisto tutkimuksessa on kaksi teemahaastattelua, jotka tein kahdelle eri ryhmälle. Ensimmäisen teemahaastattelun tein 14.3.2013 Triplan kahdelle palkkatuetulle työntekijälle. Mukana piti olla kolmas haastateltava, mutta hän perui osallisuutena työesteiden takia haastattelupäivänä. Toisen haastattelun tein 20.3.2013 Triplassa työskenteleville nuorisopalveluiden vakinaisille ja päätoimisille työntekijöille, jotka edustavat nuorisopalveluiden kolmea eri toimintayksikköä. Kaikilla haastatelluilla on vähintään ammatillinen perustutkinto nuorisotyöhön. Yhdellä haastatelluista on amk-tutkinto (yhteisöpedagogi). Nuorilla työntekijöillä oli palkallista työkokemusta alalta vielä ohuelti, muutamasta kuukaudesta pariin vuoteen. Päätoimisten työntekijöiden kokemus nuorisotyöstä oli viidestä vuodesta viiteentoista vuoteen. Haastatelluista työntekijöistä kolme

oli naisia ja miehiä oli kaksi. Miehet ja yksi nainen ovat päätoimisia työntekijöitä. Tunnistetietoina ensimmäisen haastattelun henkilöistä käytän N1 ja N2. Toisen haastattelun tunnistetiedot ovat N3, N4 ja N5.

Pyrin valitsemaan päätoimiset haastateltavat niin, että heidät on valittu yksiköstään myös Kauppakeskusnuorisotyö-tiimiin. Kyseinen tiimi aloitti vuoden 2013 alusta toimintansa ja se koordinoi jatkossa Triossa tehtävää nuorisotyötä Lahden nuorisopalveluilla. Palkkatuella työskentelevät nuoret työntekijät olivat yksi haastatteluryhmä ja heidän toimintayksikkönsä oli osallisuuden ja kansalaistoiminnan yksikkö, koska kuuluvat sinne hallinnollisesti.

Suoranta (2008, 96) toteaa, että haastateltavien ihmisten joukko pitäisi pääsääntöisesti olla suhteellisen homogeeninen ryhmä sen takia, että kaikki ymmärtäisivät esitetyt kysymykset ja käytetyt käsitteet, jolloin keskustelu on mahdollista. Tämä oli keskeinen asia itselle haastattelutilanteita suunnitellessa. Mielestäni haastattelujen homogeenisuus toteutui hyvin.

Opinnäytetyössä on iso haaste ja jännite omakohtaisesti. Tutkin kauppakeskusnuorisotyötä, jossa olen itse mukana. Miten roolit menevät sekaisin vai menevätkö? Miten tutkia objektiivisesti lähellä olevaa ja arkista? Arjen merkitys ei välttämättä näy toimijalle, joka toimii arjessa. Tuttu ja tavallinen pitäisi pystyä näkemään vieraana. Roolini pitäisi olla kehittäjä-tutkija, joka on itse mukana toiminnassa. Tuossa itselle vahva haaste, jonka tutkija Tommi Kiilakoski (2011, 162) nostaa esille kirjassa Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä.

Suurin vaade omalle roolilleni tässä tutkimuksessa on varmaan se, että omaisin kyvyn ja taidon pysyä kuuntelijana ja havainnoijana tutkija-kehittäjä roolissa, vaikka ”olinhan siellä minäkin” – ajatukset puskevat useasti pintaan. Toisinaan on tuntunut siltä, että nuorisotyön arki Triplassa ei ole tuttua edes tekijöille, niin vastakkaisia ja vaihtelevia ovat olleet tulkinnat, vastaukset ja mielikuvat kauppakeskusnuorisotyöstä opinnäytetyöntekoprosessin aikana. Tämä haaste on myös yhteisöllinen, kun lähemme Tripla-tiimissä kehittämään kauppakeskusnuorisotyötä.

Teemahaastatteluiden sisällön rakentuminen tapahtui Nuortentila Triplassa tehdyn työn ja kokemuksen myötä. Pohjustin teemojen hakemista myös pienimuotoisella sähköpostikyselyllä, jonka tein osallistujille ennen teemahaastatteluja.

Uuden työmuodon aloittaminen organisaatiossa ei ollut kivutonta, koska mukana olijat ”joutuivat töihin” myös Triplassa esim. suunnittelemaan ja arvioimaan työtä. Osalla mukana olleista työntekijöistä kiinnostus hiipui alun innostumisen jälkeen, kun työ ei ehkä vastannut omia ennakko-odotuksia ja tuntui kuormittavan ns. päätyötä.

Tutkijana oma esiyymmärrys aiheesta nousi vahvasti esille, kun samoihin teemoihin tultiin toistuvasti eri tulokulmista. Kauppakeskusnuorisotyökokemuksen tässä vaiheessa esille tuli työn kohderyhmä eli nuoret, sekä toimintaympäristö, jossa nuorisotyötä tehdään. Kolmas toistuva teema oli nuorisotyön olemus ja luonne kaupallisessa toimintaympäristössä – mitä voi ja mitä ei voi tehdä. Edellä mainituista teemoista koostin liitteenä 2. olevan haastattelurungon, jota käytin keskustelujen pohjana molemmissa teemahaastatteluissa.

4.4 Tutkimusaineiston analyysi

Opinnäytetyössä haluan antaa äänen nuorisotyön ammattilaisille, jotka ovat tekemässä työtään uudessa, nuorisotyölle entuudestaan melko vieraassa toimintaympäristössä, kauppakeskuksessa.

Miten työmuodolle organisaatiossa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet ja kuinka he näkevät kauppakeskusnuorisotyön merkityksen Lahden nuorisopalveluiden muussa palvelutarjonnassa? Voisiko Triplassa tehtävä nuorisotyö palvella nuorisopalveluiden muita työmuotoja? Pitäisikö palvella? Ja näkyykö sisäinen moniammatillinen työote juuri siinä?

Toimintaan lähdettiin nuorisopalveluiden ”näyteikkunalla”, mutta tällä hetkellä tavoitteena voisi olla paremmin ”nuorisokioski” tai ”apteekki”, jossa sisältö ohjaisi tarjolla olevien palveluiden ja mahdollisuuksien käyttöä, ei se miltä se näyttää.

Pohdittava on myös sitä, mitä vaikutuksia nuorisotyölle on sillä, että se menee kaupalliseen toimintaympäristöön. Miltä tulevaisuus näyttää työmuodolle?

Teemahaastatteluiden analysoinnin perusteella tutkimusaineistosta nousivat keskeisiksi teemoiksi seuraavat aiheet:

- Kauppakeskusnuorisotyön kohderyhmä
- Toimintaympäristön merkitys nuorisotyölle kauppakeskuksessa
- Kauppakeskusnuorisotyö ammatillisena nuorisotyönä – mitä se on?

Nostan edellä mainitut teemat tutkimuksen tulosten alalukujen otsikoiksi ja niissä tuon esille teemahaastattelujen tulokset eli mitä kauppakeskusnuorisotyötä tehneet nuorisotyöntekijät totesivat työmuodosta, sen merkityksestä ja kuinka sitä tulisi kehittää edelleen.

Keskeinen havainto aineistosta on, että se tukee vahvasti omia ennakkokäsityksiä työntekijöiden näkemyksistä työmuodon suhteen. Vähän yllätys olivat muutamat melko kriittiset kannanotot kauppakeskusnuorisotyöhön. Avoimen rohkeasti ja kokemuksellisesti työntekijät puhuivat työmuodosta. Ehkä haastattelijan tuttuudella oli osansa haastattelutilanteen tunnelmassa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kaupan nuoret nuorisotyön kohteena

Nuorisotyön pohtima ikuisuuskyseminen on ollut nuorisotyön kohderyhmä. Mikä on nuorisotyön kohderyhmä tai mikä sen pitäisi olla? Aiheeseen on ollut vuosien saatossa monta lähestymistapaa ja vastaukset ovat riippuneet siitä keneltä asiaa kysyy. Nuorisolaki määrittelee nuoren alle 29-vuotiaaksi ja se on varmasti fyysisenä ikänä tällä hetkellä kaikkien nuorisotalon toimijoiden yläikärajaksi - käytännössä alle 30-vuotiaat.

Julkisen mielikuvan ja myös kenttänuorisotyön mukaan työn kohderyhmä ovat nuoruuden kehityshaasteiden kanssa painiskelevat nuoret. Nuoruus on siirtymävaihe lapsuudesta aikuisuuteen. Fysiologiset muutokset ja kypsyminen, ajattelutaitojen kehitys, sosiaalisen kentän laajentuminen ja sosiaalis-kulttuurisen ympäristön muutokset ovat kaikki tekijöitä, jotka määräävät nuoruusiän kehitystä (Nurmi ym. 2006, 124-125.)

Nuoret nuorisotyössä elävät monien kehityshaasteiden ja – tehtävien keskellä ja rakentavat aivan eri lähtökohdista elämänsä kuin aiemmat sukupolvet. Nuorten kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat yhä edelleen koti, koulu ja vapaa-aika, mutta enenevässä määrin media, erityisesti sosiaalinen media. Tämä on tullut todeksi myös kauppakeskusnuorisotyössä. Nuortentila Triplassa on tullut näkyväksi myös se, että usea tilan kävijä on elämänsä ensimmäisessä nivelvaiheessa tai lähestymässä sitä. Nuori pohdiskelee tulevaa ja etsii tarttumapintaa omille ajatuksille: mikä minusta tulee isona. Useasti miettimiset liittyvät koulutuksellisiin ja ammatinvalinnallisiin kysymyksiin. Isossa roolissa ovat kuitenkin nuoruuden kasvu- ja kehitystehtävät, joissa ihmissuhdeasiat ovat keskeisiä.

Lahden nuorisopalveluissa kauppakeskusnuorisotyön kohderyhmäksi määriteltiin nuortentilaa avatessa 13 - 25 -vuotiaat. Perusteluina alaikärajalle oli se, että pääsääntöisesti työmme kohdentuu ja alkaa yläasteikäisistä nuorista esim. nuorisotaloilla. Lisäksi todettiin, että nuorisopalvelut haluaa tilan avaamisella kauppakeskuksessa viestiä myös siitä, että liian nuorten jatkuvaa ajanviettoa ja hengailua ei pidetä kovin toivottavana kaupallisessa toimintaympäristössä. Yläikärajaksi muodostui luontevasti 25, sillä 17 - 24 – vuotiaat ovat esim. nuorten työpajatoiminnassa työmme kohderyhmää. Nuortentila Triplassa ikäryhmämäärittelyyn suhtaudutaan kuitenkin käytännössä jous-

tavasti. Liian nuorten lasten jatkuvaan oleiluun kauppakeskuksessa puututaan mm. olemalla yhteydessä kotiin tai kouluun.

Käytännössä Nuortentila Triplassa pääasialliset ja säännölliset tilan kävijät ovat 14 -16 – vuotiaita. Molemmat sukupuolet ovat yhdenvertaisesti edustettuna.

N4: Mun mielestä ne [kävijät] on etupäässä yläaseikäiset. Yläasteikäiset tytöt ja pojat. - - - Ja kaikenlaisia nuoria.

N3: Kyllä, laidasta laitaaan.

N4: Ihan normi [nuorta] ja vähän hankalampaa ja paljon hankalampaa nuorta.

Vanhempiakin käy, mutta *enemmin sellaista satunnaiskäyntiä niiden vanhempien osalta*, toteaa N1.

N5: Prosentuaalisesti ne vanhemmat on aika pieni määrä siinä - - -

Syvempi ja tarkempi analyysi haastateltavien puheesta Nuortentila Triplan kävijöistä antaa monipuolisemman kuvan, millaisia nuoria tilassa käy. Toteamukset *kaikenlaisista nuorista* ja *laidasta laitaaan [olevista nuorista]* eivät enää näyttäyty selvinä kuvina, vaan kävijöistä on poimittavissa yksilöityjä piirteitä, jossa esille nousee mm. nuoren kasvuympäristö ja turvallisen aikuiskontaktin puute.

N1: Musta tuntuu, että ne on niitä koulun äänekkäimpiä, semmoisia, . . . semmoisia, joilla ei ehkä kotona paljon kysellä perään tai . . . tai ei oo niin tiukkaa kuria. Paljon on niitä lastensuojeluasiakkaita ollu . . . hm . . . jotenkii niitä . . . ehkä niitä nuoria, jotka hakee niitä turvallisia aikuisia ja turvallista paikkaa olla.

N2: Niin, joku joka kattoo vähän perään.

N3: Niin - - - ehkä hiljaisempi, arempi materiaali [=nuoret]sieltä puuttuu - - - mikskä heitä nyt kuvais, heitä rämäpää porukkaa, että kyllähän se on vauhdikkaampaa jengiä, kuin sitä syrjään vetäytyvää sakkia.

Ohjaajat kokivat tilassa kävijöiden olevan *enemmän sellaisia hengailijoita, jopa vetelehtijöitä, mutta just niitä keitä meidän kuuluukin tavata . . . ketkä tarvii meitä eniten tietyllä tavalla, . . .*

Haastatelluilta työntekijöiltä kysyttiin myös sitä, millaiset nuoret jäävät toiminnan ulkopuolelle tai eivät muista syistä tule tilaan. Tosiasia on myös se, että nuorisotilat eivät ole neutraaleja tiloja. Esimerkiksi Triplassa nuoret saattavat itse rakentaa tiedostamattaan ns. tiukkaa tilaa, vaikka käyttämällä rajua kieltä, olemalla äänekkäitä tai ottamalla joitakin tilan osia haltuunsa ryhmänä. Näin tilassa olevat nuoret voivat kontrolloida tilaan tulevia (Kiilakoski ym 2011, 71). Selkeä havainto työntekijöillä on, että potentiaalista mahdollisuudesta huolimatta, Triplan ulkopuolelle jää nuoria, jotka eivät tule tilaan ja eivät sen vuoksi hyödy nuoripalveluiden palveluista.

N1: - - - oikeesti syrjäytyneet jää vielä ulkopuolelle - - - ja sitten tietysti ne kiusatut nuoret.

N2: En mä näkis, että kauppakeskus on syrjäytyneiden nuorten kohtaamispaikka.

Maahanmuuttajataustaisten nuorten vähäistä kävijäosuutta Triplassa ihmeteltiin. Monikulttuuristen nuorten mukaan nuorisotilojen kulttuurista väljyyttä nakertavat erityisesti kokemus muiden nuorten ja ohjaajien heihin kohdistamista ennakkoluuloista (Harinen 2005).

Samoin haastatteluissa todettiin, etteivät kaikki kauppakeskus Triossa hengaavat nuoret käy tilassa. Toisaalta ohjaajat olivat yhtä mieltä siitä, että tila tavoittaa Triosta potentiaaleja kävijöitä *aika hyvällä prosentilla*. Nuorisopalveluiden sisällä todettiin toimintaa aloitettaessa, että tilaa ei markkinoida kauppakeskuksen ulkopuolella, vaan se on tila nuorille, jotka oleilevat jo valmiiksi Triossa. Osallistuminen ja osallisuus perustuvat nuorisotyössä nuoren vapaaseen valintaan – mukaan tullaan vapaasta tahdosta tai sitten ei - myös kauppakeskuksessa.

N4: - - - et ne pyörii jotenkii ihan eri mestois mis nää normi nuoret, niin ne ei kyllä käy meillä - - - kaikkii porraskäytävii, mis pyörii ihan oma jenginsä.

N3: - - - käy yli kaksikymppisiä jonkun verran, mut eihän ne selkeesti oo luonteeltaan sellasta hengailijaa vaan ne tulee sillee selkeesti jonku asian kaa tai sitte jotai - -

Kysymykseen pitäisikö nuorisotyön kohderyhmää laajentaa kauppakeskuksessa nuorten lisäksi muihin kohderyhmiin, niin vastaukset vaihtelivat suuresti. Osa haastatelluista piti olemassa olevaa kontaktiverkostoa riittävänä, mutta osa oli sitä mieltä, että tarvetta laajennukselle voisi olla mm. koulujen suuntaan. Vanhempien, huoltajien ja aikuisten kohtaamiseen suhtauduttiin vähän kriittisesti. Syynä voivat olla resurssiteki-
jät.

N1: Mun mielestä muut nuorten parissa toimivat on hyvin edustettuna.

N2: Kauppakeskuksen johto on tosi hyvin yhteistyössä.

N3: - - - ketä me ollaan ja mikä meidän rooli oikeesti on, että millä laajuudella tarvii ja totta kai me ymmärretään, et siihen elämänpiiriin [nuorilla] kuuluu ne huoltajat ja perheet, - - -, mut en henkilökohtaisesti nää et meidän pitäis pysyvämpää, laajempaa toimintaa siihen ympärille rakentaa - - -

Haastattelussa korostui suhde ja yhteistyö kauppakeskuksen johtoon ja sen myötä kauppiaisiin ja muihin toimijoihin Triossa mm. vartijoihin. Merkityksellisenä nähtiin se, että pystytään tuomaan esille muille kauppakeskuksen toimijoille tietoa nuorisotyöstä ja sen roolista Triossa. Nuorisopalveluissa korostettua nuoruuden asiantuntijuutta haluttaisiin tuoda esille.

N3: Ainoa, mitä mä oon aatellu siitä joskus et, et voitasko me joskus jotenkii jakaa jotain tietoa ja kertoa heille, jos heitä kiinnostaa liittyen tähän meidän olemiseen, - - - ja siihen yhteistyöhön - - - mut jotenkii sen nuoruuden asiantuntija roolissa ja voidaan jos tulee semmone [tilanne] . . .

Kauppakeskusnuorisotyön pääkohderyhmäksi muodostuivat selvästi yläasteikäiset nuoret. Yksi haastatelluista totesi suoraan, että ”väärä” kohderyhmä oman ns. päätyön kannalta. Vastauksessa on mielestäni suuri ristiriita siihen, jos nuorisopalvelut on mennyt tekemään ennaltaehkäisevää nuorisotyötä ja tapaamaan uusia palveluistamme hyötyviä nuoria kaupalliseen toimintaympäristöön, niin me kohtaamme siellä ”väärää”

nuoria. Nuorisotyö välittää kaikista nuorista, mutta nuorisotyöntekijät eivät näytä enää välittävän kaikista nuorista. Ehkä kommentissa on läsnä ajalle tyypillinen erikoistuminen omassa työssä. Kun mennään oman työytimen ulkopuolelle, niin voi todeta ”ei kuulu mulle”. Päivitetysti todettuna: ”ei oo omaa osaamisaluetta”. Toteamus on uusi nuorisotyön eetoksen perinteessä.

5.2 Toimintaympäristön merkitys nuorisotyölle kauppakeskuksessa

Kaupallinen toimintaympäristö on haaste nuorisotyölle. Tapio Aittolan (2007, 339) mielestä nykypäivänä vallitsee konsumeristinen, kulutuskeskeinen kulttuuri, joka tuottaa ja ylläpitää uusliberalistista käsitystä valintoja tekevästä kuluttajasta kaiken mittapuuna. Tämänkaltaista itsekeskeisyyttä korostavaan yksilöllisyyteen sisältyy kuitenkin vaikeus kohdata itselle vieraita elementtejä tai kehittää yhteisöllisyyttä. Nuorisotyön eetos ja lähtökohdat eivät millään muotoa tue edellä kuvattua. Nuortentila Triplan toimintaympäristö kokonaisuudessaan on kaupallinen ja keskeistä siinä on ostaminen sekä kuluttaminen. Itse tilan idea nuorisopalveluilla on palvella nuoria. Myös nuoret toteuttavat tarpeiden tyydyttämistä kauppakeskuksessa ostamisella. He rakentavat omaa kehittyvää identiteettiään nykyisin vahvasti myös kuluttajuudesta käsin. Arvot ja arvostukset ovat näkyvillä nuoren habituksessa ja siihen hän saa kaupallisessa ympäristössä jatkuvasti ulkoa tulevia ärsykeitä, joita ei aina voi vastustaa, oli sitten rahaa tai ei.

N1: - - - jollakin tavalla nuorten taloudellinen tilanne korostuu – ne joilla on rahaa, ostelee milloin mitäkin ja ne joilla ei oo pummivat ja ruinaavat kavereilta, - - -

Nuorisopalveluiden työntekijöillä, jotka osallistuvat kauppakeskusnuorisotyöhön, on mahdollisuus olla mukana ns. kauppiaskahveilla, joita on kerran kuukaudessa. Kauppakeskuksen johto tuo siellä esille vuokralaisia (kauppiaita ja muita toimijoita) koskettavia asioita esim. muutoksia vuokralaisissa, asiakastyytyväisyystuloksia, asiakasmääriä ja yhteisiä markkinointikampanjoita. Tämä maailma on melko vieras nuorisotyölle ja haastaa rakentamaan aivan uutta yhteyttä toimintaympäristöön, jossa Tripla on.

N4: - - - mä olin just eilen siellä palaverissa, niin kyl mulla oli aika turhautunut olo, ku ne niitä bisneslukuja, kävijät, fyrkat, ding, ding, ding ja sit mä istuin siellä.

N4: Itse asiassa se Ulla-Maija Kemppi jutteli mulle kerran, et tota hää vois tulla [Triplaan] itekkii sinne kertomaa ja mä sanoin, et sehän ois hienoo, mut en mä taas sit niiden liikkeide . . .

Haastatellut nuorisotyöntekijät totesivat, että vuosien takaisen ”teinikarkottimen” ja nuorisopalveluiden oman kauppakeskusnuorisotyön aloituksen jälkeen, on tultu jo merkittävä askel eteenpäin työmuodossa. Työntekijät totesivat, että Nuortentila Triplan avaaminen oli uusi aluevaltaus myös nuorisopalveluille ja *näitä toimintaympäristöjä me joudutaan mieltii* nuorisotyössä jatkossakin. Myönteinen suhtautuminen nuorisotyöhön nähtiin hyvänä ja toivottuna kehityssuuntana kauppakeskuksessa.

N2: - - - se suhtautuminen on muuttunut, että ensin on yllytetty ja yritetty saada niitä nuoria, haisevia, ällöttäviä, sotkevia, kovaäänisiä nuoria pois, mutta järkevämpi vaihtoehto onkin houkutella ne sinne, siis ihan sinne keskiöön.

N3: - - - kun alussa oli epäselvempää, mitä me siellä tehdään, mut nyt ei kukaan oleta, et me siivotaan ne [nuoret] käytäviltä.

Kauppakeskusta nuorisotyön toimintaympäristönä haastateltavat pitivät poikkeuksetta erittäin haastavana. Nuortentila Triplan pelkistettyä ja ei-tyypillistä nuorisotilamaista ulkoasua pidettiin myös tekemistä hankaloittavana – tilan varustelu ei tue ns. perusnuorisotyöllistä toimintaa. Tilasta puuttuvat tyypilliset nuorisotiloille kuuluvat elementit, mm. biljardi, pingis ja erilaiset konsolipelit. Tämän vuoksi työntekijät ovat joutuneet pohtimaan omaa rooliaan nuorisotyön ammattilaisena ja omaa nuorisotyötettä tilassa. Haastavana on koettu sekin. Nuorisotyöntekijäisyys on saanut tässä organisaation uudessa työmuodossa laajempaa ja uutta ulottuvuutta. Usea ohjaaja on joutunut omassa työotteessaan epämukavalle toiminta-alueelle, jossa ns. päätyötehtävien rooli esim. yksilövalmennuksellisin menetelmin ei toimi ollenkaan. Nuorisotyöllinen kohtaaminen on saanut uuden merkityksen kauppakeskusnuorisotyön myötä.

N1: Kun se on niin avoin ja julkinen tila, ei tiijä ketä sinne tulee ja millä mielellä tulee ja se koskee niitä aikuisia kuin niitä nuoria ja sitten kun meillä ei oo mitään kävijäkisteriä, niin sekin on silleen haasteellinen, - - - sitten jos sattuu jotain niin . . . Pitää ottaa niin paljon asioita huomioon.

N3: Silleenhä toi on haastava paikka, et eniten tarvii oma-aloitteisuutta. Yleensä kaikissa muissa paikoissa on joku agenda, jonka äärelle se nuori tulee, mut tossa se on jotenkii omasta itestä kii - - - et siellä ei kyl pääse ytimeen, jos ei koko ajan tee työtä itte. Sen on kyl huomannu.

N5: - - - mä teen nii vähä niitä vuoroja, et mulle ne kaikki on jotenkii niin niitä tusina kasvoja, et tietysti jotkut, jos jossai on sellasta persoonallista ulkonäköö, niin sellai jää mielee, mut paljon ne on sitä samaa massaa mulle siellä . . . et en mä muista, onks toi ollu täällä aikasemmi ja en mä varmaa tiedä edes kenenkää nimee, . . .

Nuorten tavoittamista haastatellut pitivät helppona kauppakeskusympäristössä. Tietoisuus Nuortentila Triplasta levisi tosi nopeasti tilan avaamisen jälkeen ja ensimmäinen toimintavuosi oli todellinen kävijämagneetti – nuoret tulivat tarkistamaan paikan.

N1: Niin, kun ne on siellä jo valmiiks, niin niitä ei tarvii enää haalia sieltä pois ja sit ku se on nuorille vapaaehtosta, niin niitte ei tarvii osallistua mihinkään, jos niitä ei huvita ja se niinku lisää niitten mielenkiintoa tulla sinne ja sitten niillä on joku paikka, missä olla ja se on tärkeä sen takia, että ne ajetaan aina kaikkialta pois ja ois joku semmone, että ne vois olla luvan kanssa ja silti sellasen pienen valvovan silmän alla ja että joku on sanomassa, että sitte, että nyt menee tai menee pahasti mettään, asettamassa niitä rajoja ja pysäyttämässä sitä hölmöilyä.

Pauliina Lampela, Kauppakeskuksen nuoret –hankkeen loppuraportissa (2013) on jaotellut kauppakeskuksissa aikaansa viettävät nuoret neljään eri ryhmään:

1. ”Heavy userit” eli kauppakeskuksissa päivittäin monta tuntia viettävät nuoret
2. ”Piipahtelijat” eli muutamana päivänä viikossa kauppakeskuksessa oleilevat nuoret (lähinnä silloin kun kauppakeskuksessa on ”paras meno”)
3. ”Shoppailijat” eli ostoksilla silloin tällöin käyvät nuoret, jotka voivat tulla kauempaakin
4. ”Odottajat” eli kauppakeskuksissa kyytiä odottavat nuoret

Heavy userit- ryhmälle kauppakeskuksilla oli suurin ja tärkein merkitys sosiaalisuudella, muiden tapaamisella. Myös ajallisesti tämä ryhmä hengaili eniten kauppakeskuksissa.

Haastatelluista työntekijöistä lähes kaikilla oli kokemuksia nuorisotalotyöstä Lahdessa ja osalla useita vuosia. Kokemuksia omaavat vertasivat puheessaan useasti Triplassa tapahtuvaa toimintaa nuorisotalotyöhön. Nostivat esiin saman kaltaisuutta tai erilaisuutta. Nuortentila Triplassa käy myös talutyössä mukana olevia nuoria, vaikka he ovat vähemmistö.

N5: Haasteenahan niitten nuorten kanssa on se, että volyymitaso nousee siellä ja sitten siinä tilassa siitä pitää jonkin verran huolehtia, et kun ollaan tuollasella julkisella paikalla, et ku olis nuorisotilassa ku ollaan eristäytytty muista pois - - -

N4: - - - ku puhuttii se kauppakeskus tilana ku siinä ollaa niinku näyteikkunassa - - -

Kauppakeskuksen nuoret – hankkeen loppuraportissa todetaan samanlaisia asioita, kuin Triplan työntekijät olivat yleisesti kuulleet nuorten puhuneen nuorisotalo- tai kauppakeskus -käymisestä ja – olemisesta niin eroista kuin yhtäläisyyksistä:

”Useat nuoret kertovat olevansa kauppakeskuksissa mieluummin kuin nuorisotaloilla, sillä kauppakeskuksessa on enemmän kavereita tai, että nuorisotalolla on oma porukka, eikä sinne porukkaan kuulumaton voi mennä. Hyvin usein nuoret puhuivat siitä, että nuorisotaloilla ei saa vain olla, toisin kuin kauppakeskuksessa ja tästä syystä he viettävät aikaansa mieluummin kauppakeskuksessa.”

Nuortentilan toimintaa aloitettaessa Triossa syksyllä 2011, työntekijät saivat kauppakeskusnuorisotyössä kuulla ja kokea runsaasti ns. ongelmapuhetta nuorista, jota osa kaupallisista toimijoista piti vahvasti yllä. Nuorisotilan avaaminen kanavoi tämän ongelmapuheen ja antoi valituskohteen tälle puheelle. Ongelmapuheella tässä tarkoitetaan nuorten toimintaa tai olemista kauppakeskuksessa, joka koetaan ongelmalliseksi, häiritseväksi tai ei-toivotuksi. Osalla toimijoista saattoi olla odotuksia siitä, että nuorisotyö tulee ratkaisemaan em. asian. Eniten ongelmapuhetta mainittiin sotkemiseen ja ilkivaltaan liittyen mm. roskaamista, räkimistä, sylkemistä, töhrimistä ja tavaroiden rikkomista. Ongelmalliseksi koettiin nuorten liikkuminen isoissa porukoissa, jolloin he tukkivat teitä, sisäänkäyntejä, kerroskäytäviä ja hätäuloskäyntejä. Nuorten epäasiallinen kielenkäyttö ja uhkaava käytös mm. suun soitto, haistattelu ja kiroilu koettiin ongelmalliseksi. Suurimmaksi ongelmaksi päihteiden osalta koettiin nuorten tupakointi ulko-ovien edessä, jolloin he samalla tukkivat sisääntuloa.

Samaan yleiseen ongelmapuheeseen voi yhdistää myös vartijoiden ja nuorten jännitteisen suhteen. Nuortentilaa avattaessa tuo jännite oli varmaan olemassa ja se tiedotettiin, mutta tällä hetkellä eivät työntekijät koe asiassa mitään erityistä. Ehkä molemminpuolinen yhteiselo on jo hyväksytty realiteetti.

N2: - - - se kunnioitus koko sitä kauppakeskusta kohtaan ja sitä kautta vois saada vähän sitä, että siivotaan niin sanotusti omat roskat ja käyttäytytään ihmisiksi.

Nuorisotyön toimintaympäristönä kauppakeskus tuntuu toimivan hyvin. Haastatellut työntekijät vertaavat sitä automaattisesti entuudestaan suurimmalle osalle tuttuun nuorisotyön ympäristöön, nuorisotilatyöhön. Ne, joilla ei ollut tai oli lyhyt nuorisotilatyökokemus, lähtivät selvästi helpommin puhumaan kaupallisen ympäristön ehdoista ja merkityksestä nuorisotyössä. Kauppakeskusympäristöä pidetään hyvänä ja helppona kontaktipaikkana nuorisotyölliselle kohtaamiselle. Todellinen ”nakkari” mm. tiedon välittämiseksi, totesi yksi haastatelluista. Työmuodossa ei olla vielä kuitenkaan tilanteessa, että nuorten ja ympäristön alkutestaamisen jälkeen voitaisiin kokeilla, mikä on sallittua ja mikä ei kauppakeskusympäristössä. Missä ovat rajat kauppakeskusnuorisotyössä? Nuoret ovat kyllä testanneet asiaa ja nuorisotyö on tuonut Trioon lisää aikuisten kaipaamaa yhteiskuntarauhaa. Näkisin mieluusti, että nuoret ja nuorisotyö voisi näkyä laajemmin ja nuorisolähtöisemmin kauppakeskuksessa. Tätä esiintuloa pitää ehdottomasti kysyä Triplan nuorilta.

5.3 Kauppakeskusnuorisotyö ammatillisena nuorisotyönä – mitä se on?

Opinnäytetyöni ydintä on kauppakeskusnuorisotyö ammatillisena nuorisotyönä. Haluan nostaa Soanjärven (2011) määrittelemistä ammatillisen nuorisotyön paaluista kolme tekijää, joita tarkastelen ja analysoin haastatteluaineistoni perusteella. Kuinka hyvin Lahden nuorisopalveluilla toteutettu kauppakeskusnuorisotyö vastaa ammatillisen nuorisotyön paaluihin?

Valitsin tarkastelun kohteeksi seuraavat paalut:

- Ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen
- Työn sisältö on jännitteinen
- Ammatillista nuorisotyötä tehdään omalla persoonalla

5.3.1 Ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen

Lahden nuoripalveluiden johtoajatus oli kauppakeskusnuorisotyötä aloitettaessa, että Trioon mennään kohtaamaan nuoria nuorisotyölle uudessa toimintaympäristössä. Yleisesti puhuttiin nuorisotyöllisestä kohtaamisesta. Käytännön työssä ja toiminnassa ovat eri nuorisotyöllisen työtteen termit olleet villisti sikin-sokin. Erityisesti nuorisotyöllinen ohjaajuus nousi esille työntekijöiden puheissa ja haastatteluissa. Ehkä asiaan teemahaastatteluissa vaikutti se, että suurimmalla osalla haastatelluista oli nuorisotyön ammatillinen perustutkinto, joka antaa valmiuksia nimenomaan ohjaajuuteen.

”Vesa Korhonen ja Juha Nieminen (2010) kirjoittavat nuorten ohjauksen kentistä seuraavaa: Ohjaus on ollut nuorisotyön keskeinen menetelmä yli sadan vuoden ajan, mutta siltä puuttuvat nuorisotyöstä kiteytetyt ja toimialalle yleisesti tunnustetut näkemykset nuorisotyöllisen ohjaustoiminnan olemuksesta, periaatteista, menetelmistä ja tuloksista. Nuorisonohjaaja tai nuoriso-ohjaaja ovat edelleen kenttätöitä tekevien nuorisotyöntekijöiden ammattinimikkeitä. Ohjaus on nykyisen humanistisen ja kasvatustalan piiriin lukeutuvan ammatillisen ja perustutkinnon runko (nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen tutkinto) ja oleellinen osa myös alan ammattikorkeatutkinnon sisältöä (yhteisöpedagogi, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma).”

Samaisessa artikkelissa todetaan, että laajassa mielessä ohjausta voidaan kuvata identiteettineuvotteluksi, jonka tavoitteena on uuden luottamuksen ja toimijuuden rakentaminen. Uusien ohjauksikäsitteiden mukaan tilaa tarvitaan moniäänisyydelle, mahdollisuuksien tutkimiselle ja ihmisten omille kertomuksille. (Ks. Onnismaa, 2003.)

Nuorisokasvatukselliseen työtoteeseen haastatellut suhtautuivat varovasti ja varauksellisesti. Syynä voi olla se, että kauppakeskusnuorisotyön työntekijät kokevat, että ohjaajuus ja kasvattajuus ovat työssä läsnä, mutta arvelevat ohjauksellisen työtteen syvenevän ajan myötä kasvatukselliseen suuntaan. Osalla nuorista työntekijöistä oli kasvu vasta alkamassa ohjaajuudesta kasvattajuuteen. Heillä työssä on läsnä lähinnä vertaiskasvattajuus, kun huomioi nuorten työntekijöiden pienen ikäeron työn kohteena oleviin nuoriin. Totuuden hetki mainitun työtoteiden rakentumisessa on nuorisotyöllinen kohtaaminen.

N1: Niin, kasvattamiseen tarvitaan varmaan sellane pitempi aikainen[suhde], niin mut sillee ku ne voi olla lomittain, niin ne [kasvatus ja ohjaajuus]on päällekkäin.

Nuorisotyöllinen kohtaaminen Nuortentila Triplassa ei näy kovin helposti työmuodon ulkopuoliselle. Kasvatuksen ja kasvamisen prosessit ovat pitkiä ja työn tulokset ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä ovat ajan myötä tulevaisuudessa todennettavissa. Tämä tuli näkyväksi myös Triplasta tehdyssä jutussa Noste-lehteen 3/2013. Toimittaja kyseli artikkelinsa lopussa, että *onko pelkkä teinien arjen havainnointi nuorisotyötä. Ja onko se kontaktin ottamista nuoriin, että ollaan samassa tilassa ja juodaan kahvia?* Nuorisotyö näyttäytyy juuri tuollaiselta parilla käyntikerralla, kun sitä katsoo ulkopuolisen silmin ”näyteikkunamaisesti” mitään siitä ytimeistä tarkemmin ja syvemmin tietämättä. Nuorisotyökin on kauppakeskuksessa juuri sitä miltä se näyttää tässä ja nyt katsotuna.

N3: - - - mut toisaalta mä oon sit löytänyt niitten tuttujen nuorten kanssa ihan toisenlaisia suhteita, mitkä ei sitten siitä päälle päin kyllä välity, jos ei siitä ytimeistä muuten ymmärrä jotain. Mut se kyllä varmaan noiden asioiden kaa ja se henkilökunnan vaihtuvuus, kuka luo minkäkinlaisia [suhteita]ja kenellä on minkäkinlainen valmius olla siellä ja kaikki nää vaikuttaa varmaa siihen, mut et on täysin mahdollista ydintyön näkökulmasta. Mä saatan tavata samoja nuoria monessa muussa toimintaympäristössä ja tää on yks kohtaamispaikka lisää, jossa pystytään käymään ja jatkamaan niitä juttuja ja se on varmaan siitä jokaisen työntekijän oman roolin rakentamisen näkökulmasta, sen ohjaajuuden ja kasvattajuuden.

Kaikki haastatellut nuorisotyöntekijät pitivät kauppakeskusnuorisotyön ytimenä nuorisotyöllistä kohtaamista. Nuorten kohtaamisen jatkumosta kannettiin huolta, erityisesti palkkatuetut, määräaikaiset, nuoret työntekijät. Haastatellut työntekijät pitivät tärkeänä ja ehdottomana sitä, että ainakin tilan vakiokävijöille muodostuisi tilan työntekijöistä ainakin johonkin sellainen luottamuksellinen suhde, että nuori voisi mieltään askarruttavissa asioissa kääntyä kyseisen työntekijän puoleen. Vaikkakin työntekijöiden vaihtuvuus työvuoroissa on realiteetti, joka on nuoripalveluilla valittu toimintamalli kauppakeskusnuorisotyössä.

N5: Nuorten kohtaaminen heidän omalla alueella.

N3: Nimenomaan ja niiden [nuorten]omista lähtökohdista. Läsnäolo. Yhteisöllinen työnteke.

N1: - - - sen on oltava onnen kantamoinen, että se suhde voi jatkua tai jatkuuko se millään tavalla, niin, . . . ja että kun se on avoin tila, niin ikinä ei tiedä kuka sinne ja millä mielellä tulee ja aina pitäis pystyä hoitamaan kaikki tilanteet – haastavaa . . .

Juha Niemisen (2013) mukaan kasvatustietoisuudesta on tullut nuorisotyössä entistä näkyvämpää. Nuorisotyössä tulisi työntekijän tulla tietoiseksi, mitä kohti menee työsään. Nieminen käyttää tästä ilmaisua *ammattisivistus*. Hän toteaa nuoruuden ja nuoren elämänpiirin kytkeytyvän luontevasti monitieteisyyden alle. Kasvatuksessa nuoruutta voi tarkastella useasta näkökulmasta esim. filosofisesta, psykologisesta, sosiologisesta tai historiallisesta.

5.3.2 Ammatillisen nuorisotyön sisältö on jännitteinen

Nuorisotyön odotetaan vastaavan monenlaisiin ja jopa toisilleen vastakkaisiin haasteisiin. Näitä odotuksia ja sisäisiä jännitteitä syntyy nuorisotyön ulkopuolella mm. mediassa, politiikassa, muiden ammattilaisten toimesta tai vanhemmat tuottavat niitä. Toisaalta odotuksia voi syntyä myös nuorisotyön sisällä, jossa esim. joudutaan tekemään uusien toimintojen myötä priorisointia ja karsintaa, kun resurssit eivät riitä kaikkeen. Osittain tämän suuntainen odottamaton kehityssuunta tapahtui Lahden nuoripalveluilla. Suunniteltu tilahanke yhdellä alueella kariutui ja kyseiselle vuodelle kohteeseen tarkoitetut resurssit sijoitettiin kauppakeskusnuorisotyön aloittamiseen. Tästä tietysti syntyi sisäisesti melkoisia odotuksia uudelle työmuodolle, sen aloitukselle, toiminnalle ja kehittämiselle edelleen. Näissä sisäisissä jännitteissä eletään yhä edelleen nuorisopalveluiden sisällä. Työmuoto hakee vielä omaa paikkaansa. Nuortentila Triplan toiminta kuuluu osallisuudesta ja kansalaistoiminnasta vastaavan esimiehen vastuualueeseen, vaikka kyseessä on nuorisopalveluiden sisäinen moniammatillinen työ, jonka laajentaminen on kirjattu organisaation kehittämisohjelmaan.

Soanjärvi (2011) nostaa tutkimuksissaan nuorisotyön sisällölliset haasteet esille jännitepareina seuraavasti:

- emansipaatio – kontrolli < --- > osallisuus – syrjäytyminen

Kauppakeskusnuorityössä edellä mainitut jänniteparit näyttäytyvät todellisina. Nuorentila Triplan nuoret sijoittuvat sisällöllisissä jännitteissä kontrollin ja osallisuuden välimaastoon. Selkeän yleisen sisällöllisen odotteen, voi edellä kuvatun perusteella tehdä Triplassa tehtävälle työlle: odotetaan nuorten kontrollia ja nuorten osallisuutta sekä osallistamista. Kontrolli - Osallisuus –akselilla nuorisotyöntekijän tulisi löytää keinoja puuttua kauppakeskuksissa parveileviin, mutta itsensä asiakkaiksi tunteviin nuoriin. Yleinen ennako-odotus nuorisotyölle kaupallisessa ympäristössä on todennäköisesti se, että kyettäisiin vaikuttamaan nuoriin niin, että he eivät häiritsisi kaupankäyntiä, mutta olisivat potentiaaleja asiakkaita, ainakin tulevia asiakkaita ja tiedostavia kuluttajia.

N3: Ja siitä, mistä on puhuttukii aiemmin, että ollaanko me siellä valvomassa sitä järjestystä, - - -

Kontrollipuheen voi työntekijöiden näkökulmasta ilmaista myönteisemmin ja puhua rajoja asettavasta kasvatuksesta, jossa ajan ja tilan säätely näyttäytyy nuorten kansalaisvalmiuksien kehittämisenä ja sosiaalistumisena yhteiskunnan normeihin (Kiilakoski ym. 2011, 63). Tämä on se nuorisotyöllinen näkökulma, joka on läsnä Kauppakeskus Triossa tehtävässä nuorisotyössä – rajoja asettava kasvatus.

N1: - - - sitten ku se kauppakeskus on kaikkien yhteinen tila, niin sitten ne maleksivat nuoret ärsyttää niitä ryhmiä ja monia ihmisiä, niin kuulua nuorten ja muitten ihmisten välillä sai madallettua ja eikä se oo niin, että ne maleksivat nuoret ärsyttää niitä nuoriakin, mutta sitä kuulua niiden maleksivien ja niiden muiden välillä pitäis pystyä jotenkin madaltamaan.

Nuorisotyölliset sisältöjännitteet laajenivat haastatteluissa. Yksilöiden ja ryhmien kanssa työskentely ja sen erot kuuluivat työntekijöiden puheessa. Ohjaajat kokivat, että Triplassa on läsnä sekä yksilöiden että ryhmien kohtaaminen ja molemmat valmiudet pitäisi työssä hallita. Riippuen työntekijän taustasta, hän saattoi kaivata esim. kunnollista mahdollisuutta syvälliseen yksilökeskusteluun, jolle on kuitenkin tilassa kysyntää. Myös kaivattiin *sellasta pientä kolosta, johon vois mennä luottamuksellisesti juttelemaan, jos huomaa sellasen tarpeen nuoressa*. Selvästi työntekijän oma mielipide työn tekemiseen yksilön tai ryhmän kanssa, nosti esiin lisää nuorisotyön sisältöjännitteitä.

N2: Mielestäni yksilö-ryhmä-jännitteet näkyy Triplassa. Yksilöohjaajat eivät niin helposti mene nuorten porukkaan massan keskelle, mikä taas on ryhmien kanssa työskenteleville helpompaa. Muutenkin Tripla on osalle rautaisille ammattilaisille ollut haasteellinen paikka ja näkisin, että syynä on juurikin tuo.

Osallisuus ja syrjäytyminen olivat yksi Soanjärven (2011) toteamista jännitepareista. Käytännössä nuorten osallisuus liitetään yleensä nuorten yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja kansalaiskasvatusta edistävien järjestelmien rakentamiseen ja ylläpitoon. Osallisuuden vastakohtana ajatellaan yleisesti osattomuutta, joka taas nuorisotyön termistössä johtaa luontevasti nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy käsitteeseen. Tässä merkityksessä osallisuustyö nähdään lähinnä erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukemisena eli syrjäytymisen ehkäisemisenä. Triplassa osallisuus eli kuuluminen johonkin ja olla osa jotain suurempaa, on säännöllisille kävijänuorille tärkeä asia. Nuorisotyöllisesti voidaan puhua sosiaalisesta vahvistamisesta, jossa edistetään nuoren elämäntaitojen parantamista ja näin ennaltaehkäistään syrjäytymistä.

N1: Triplan nuoret on ehkä enemmän tätä syrjäytymisvaarassa olevaa sakkia kuin osallistuvaa porukkaa. Kaikille on kuitenkin tärkeää kuulua johonkin ja ehkä sitä kautta näkyy kuuluminen Tripla-nuoriin tai vakihengailijoihin, - - -

Nuorisolain mukaan nuorille tulee varata mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja – politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Osallistuminen tarkoittaa nuorisolain kontekstissa osallistumista poliittiseen aktiviteettiin, jonka raamit joku muu on järjestänyt (Gretschel, 2007, 244).

Nuorten osallisuutta kuvaaviksi käsitteiksi Anu Gretschel (2007) on määritellyt osallistumisen, kuulemisen, vaikuttamisen, osallisuuden ja demokratian. Nuorisopalvelut on rakentanut Triplaan ”raamin”, jossa nuorella pitäisi olla mahdollisuus kokea osallistumisen myötä osallisuutta. Hänen pitäisi tuntea olevansa tarpeellinen osa yhteisöä ja yhteiskuntaa ja saavansa oman osansa niin hyvinvoinnista kuin vaikuttamisestakin. Juha Niemisen (2013) mukaan ”nuorisotyön syvin osaaminen on ryhmässä ja yhteisöissä. Yksilöiden huomioiminen osana ryhmäprosesseja on nuorisotyön erityisosaamista”. Niemisen toteamuksessa tulee oivasti esille nuorisotyön jännitteisyys yksilö- ja ryhmäsuhteiden välillä. Me kaikki olemme osa jotakin isompaa kokonaisuutta, mut-

ta nuorisokasvatuksessa se tulisi pystyä osoittamaan yksilön oman merkityksellisyyden kokemisen kautta. Tunne ei riitä, pitää olla kokemuksellinen tieto asiasta, jotta se on nuorelle itselleen merkityksellinen.

5.3.3 Ammatillista nuorisotyötä tehdään omalla persoonalla

Soanjärvi (2011) toteaa omissa tutkimuksissaan, että nuorisotyöntekijän oma persoona on hänen tärkein työväline, joka tuo työhön työntekijän minuuden ja tunteet. Nuorisotyöntekijäksi tullaan koulutuksen ja persoonallisen kasvun kautta. Tämän alan persoonallinen kasvu ammatillisesti perustuu omaan henkilökohtaiseen eettis-ammattilliseen reflektioon. Myös oman työn ja itsensä kehittäminen ovat osa nuorisotyöntekijä kasvua. Oma persoona, oma ammatillinen työote ja itseymmärrys nuorisotyöntekijyydestä, sekä asenne siihen ovat tekijöitä, joita haastatellut nuorisotyöntekijät nostivat toistuvasti esille puheenvuoroissa. Puheesta oli kuultavissa kyseenalaistavaa ja kriittistä sävyä, muutamien työntekijöiden suhtautumiseen kauppakeskusnuorisotyöhön. Haastatellut nostivat selvästi esille sen, että onnistunut nuorisotyöllinen työote lähtee jokaisen työntekijän omasta persoonasta ja asenteesta. Nuorisotyöntekijä N3 puki asian sanoiksi seuraavasti:” - - - se on taas niin persoona kysymys, kuka sen työnsä mitenkii näkee - - - ja jokainen tekee omalla persoonallisella tavalla - - -.”

N1: - - - että jos käy kerran viikossa [työvuorossa Triplassa], ei pysty luomaan niihin nuoriin sellaista kontaktia kuin, että tuntis ja tietäs ylipäätään tai ketä [ne] on tai onko nähny ikinä aiemmin, kun niitä nuoria käy niin paljon.

N2: Kyll, jos kerta viikkoon käyt ja oot aktiivine ite . . .

N1: Niin mut pitää olla aktiivine.

N2: Niin pitää olla aktiivine ja se on haastavaa, et tarvii olla aktiivine, silloin kun ne nuoret tulee.

N1: Niin just, se kohtaaminen tollasessa tilassa ja paikassa on haastavaa kaikille.

N2: Kyllä vaan.

N1: Kun pitää vääntää tikusta asiaa ja olla sellane vähän kiinnostunut ja antaa itestään tosi paljo ja ehkä enemmän, ku välillä on valmiskaa antamaa toisaalta, niin sekii luo haastetta tietyllä tavalla ja niin. . .

Nuorisotyöllinen kohtaaminen juuri kauppakeskusympäristössä nähtiin haastateltujen keskuudessa todella haastavana työnä ja työntekijän ammatillinen itsetunto ehtona työn onnistuneelle tekemiselle. *Hyviä kauppakeskusnuorisotyöntekijöitä ollaan silloin, kun ollaan hyviä työntekijöitä muutenkin.* Työntekijöiden omat ammatillisen työotteen tutkimisprosessit ovat tulleet esille haastatteluissa tässä nuorisopalveluiden uudessa toimintaympäristössä. Tripla-työn haastavuudesta puhutaan yleisesti organisaatiossa ja käytännössä se todentuu nuorten ja nuorisoryhmien kohtaamistilanteissa nuortentilassa. Työntekijän toistuvasti kokemat työtilanteet, joissa on tunne, että on jatkuvasti omalla epämukavuusalueella, syövät ammatillista identiteettiä ja jaksamista. Nämä työn kuormittavuuspiirteet tulivat esille haastatteluissa jatkuvan nuorten hektisen edes takaisen liikkumisen lisäksi. Perus levoton liikehdintä ja oleminen tilassa, tuntui raskaavan useaa työntekijää. Käytännössä kuitenkin nuorten olo tilassa työntekijöiden kanssa on muuttunut ajan myötä pitkäkestoisemmaksi ja vuorovaikutteisemmaksi siten aloituksen.

N3: - - - Ei tunne nuoria ja ei välttämättä siis suoraan osaa, ei oo vahvuusalueella mennä random porukalle juttelee, kun se ei oo jollekii hirvee luontevaa mennä juttelee ja sit meillä on paljo sellasii yksilökohtaaajia, pienryhmä osaaajia ja semmosii, nii aika moni on sanonu, et on aika kaameeta mennä sinne porukan sekaan vääntää juttua ja siinä on varmaan just tälläsii, kun se on nii erilaisii ne jutut, ku missää muualla. Mä oon ainaki kuullu sellasta viestii.

N5: Ja toinen on ainakii ittellä se, ku työskentelee hiukan vanhempien kanssa, nii sit toi porukka on sitä yläkouluikäistä, nii mimmosessa roolissa mä nyt meen, meenks mä nuorisotyöntekijänä vai etsiväntyön tekijänä ku se on kaks eri[asiaa], et niitä näitä juttelee niite kaa, kun ne ei oo kuitenkaa mun kohderyhmää.

N3: - - - et sen työntekijän on oltava tosi haukkana et otanko mä ton tosta haaviin ja miten otan ton tosta.

Nuorisotyön ammattieettisessä ohjeistuksessa lukee seuraavaa nuorisotyöntekijästä:

” Nuorisotyöntekijä on helposti lähestyttävä, luotettava ja turvallinen aikuinen. Hänen tulee huomioida roolinsa nuorten samaistumisen kohteena. Nuorisotyöntekijä löytää aikaa silloin, kun nuori sitä tarvitsee. Hän ymmärtää nuorisotyön rakentuvan nuoren vapaaehtoiselle osallistumiselle. Nuorisotyöntekijä tarttuu vääryyksiin ja korjaa epäoikeudenmukaisuutta. Nuorisotyöntekijä puuttuu nuoren kasvua, kehitystä ja terveyttä vaarantavaan toimintaan.

Nuorisotyöntekijä toimii tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja erilaisuutta kunnioittaen. Nuorisotyöntekijä tunnistaa nuoren erilaisia tarpeita. Hän välittää, on läsnä ja kannustaa nuorta. Nuorisotyöntekijä antaa nuorelle aikaa oppia elämästä ja korjata tekemiään virheitä.”

Nuorisotyöntekijyyttä tehdään omalla persoonalla ja Triplan nuorisotyöntekijän (N3) sanoin” - - - *onhan se ihan hirveesti itestä kii - - -*”. Juuri siitä se on kiinni – oikeasta asenteesta nuorisotyöhön.

6 POHDINTAA KAUPAN NUORISTA JA NUORISOTYÖSTÄ

6.1 Mitä tästä kaikesta pitäisi ajatella?

Kauppakeskusnuorisotyön tutkiminen nosti esiin monta mielenkiintoista löydöstä. Ne olivat myös arkisia todentumia nuorisotyöstä Lahdessa tässä jatkuvan muutoksen ja kehittämisen ajassa, jossa ovat myös nuoret ja nuorisotyö. Tutkimuksessa tuli selvästi esille se, että Lahden nuorisopalveluiden aloittamalla nuorisotyöllä Kauppakeskus Triossa on hyvä ja asiaa tukeva ohjelmallinen perusta paikallistasolta aina valtakunnalliseen ohjaukseen saakka. Tässä näkyy organisaation edistyksellinen ja kehittämissuuntautunut työote nuorisotalan jatkuvana kehittäjänä paikallisesti ja seudullisesti, jopa valtakunnallisesti. Haastatellut nuorisotyöntekijät toivat asian myös esille. ”*Sellane edelläkävijyys valtakunnallisesti*” ja ”*Lahti on arvostettu ympäri Suomea*” toteamukset viestivät, että kauppakeskusnuorisotyön aloittamista pidettiin organisaatiossa myös imagolisesti myönteisenä asiana. ”*On uus millä mällätä*” oli kuitenkin yksi kommentti asiaan, joten asioilla on se toinenkin puoli sisältä katsottuna.

Tutkimusongelmiin sain vastauksia opinnäytetyössäni. Pääkysymykseni liittyivät kauppakeskusnuorisotyön määrittelyyn ja siihen, kuinka hyvin työmuodossa on toteutunut idea nuorisopalveluista pienoiskoossa. Lisäksi toivoin tutkimuksella saatavan kehittämisajatuksia työmuodolle tulevaisuudessa.

Haastatelluilla oli selkeä näkemys siitä, että kauppakeskusnuorisotyö on ennaltaehkäisevää nuorisotyötä, jonka perustana on nuorisotyöllinen kohtaaminen kaupallisessa toimintaympäristössä. Uusi toimintaympäristö ja – paikka tekee aina uuden tilanteen nuorisotyön asemoinnille, myös kauppakeskuksessa. Nuortentila Triplan avaamisen jälkeen niin nuoret kuin tilan ympäristökin ”testasivat” uuden toimijan. Voi todeta, että ensimmäinen toimintavuosi oli juurikin tätä ”koeponnistusta” kauppakeskusnuorisotyöstä sekä sisäisesti että ulkoisesti ja siitä selvittiin hyvin. Siitä eteenpäin ovat kantaneet nuorisotyön toimintamuodot, jotka ovat soveltuneet hyvin kaupalliseen ympäristöön.

Kauppakeskusnuorisotyön kohderyhmä sijoittui haastateltujen mielestä noin yläasteikäisiin nuoriin, jotka lähestyvät tai ovat ns. nivelvaiheessa. Eli pohtivat tai joutuvat pohtimaan monia tulevaan elämäänsä liittyviä kysymyksiä esim. opiskelu, ammatinva-

linta, ihmissuhteet tai toimeentulo. Matalankynnyksen avoin nuorisotyön toimipaikka kaupan keskellä, voi tarjota em. kysymysten kanssa painiskelevälle nuorelle helposti lähestyttävän kanavan asian hoitamisen aloitukselle.

Nuorisotyön kohderyhmään liittyen Nuorisobarometri 2013 kertoo merkittävää tietoa lasten irtautumisesta vanhemmistaan ja kotikasvatuksesta. Eriarvoinen lapsuus – tutkimushankkeen aineiston mukaan suomalaislapset alkavat tehdä eroa vanhempiinsa jo noin 11-vuotiaina. Myös leikkimisen lopettaminen ajoittuu samaan ikään. Jaana Salmelan (2006) tutkimukset tukevat näitä tuloksia: lapset kokevat vanhempien tuen vähenävän lapsuuden ja nuoruuden nivelvaiheessa. Vastaavaa kehitystä ei tapahdu samanikäisillä Ruotsissa tai Norjassa yhtä dramaattisesti jos lainkaan. Atte Oksanen (2008) tulkitsee 11-13 -vuotiaiden olevan Suomessa eräänlaisessa tyhjiössä, jossa he eivät tunne saavansa aikuisilta tukea, mutta nuoruusikäkään ei ole oikein vielä alkanut. Tämä nivelvaiheeseen liittyvä ”kasvatustyhjiö” näkyy mielestäni Nuortentila Triplan nuorissa, jotka ovat juuri toivotun kävijäikäryhmän alarajalla eli noin 13-vuotiaita. Nuorisotyöllä ja -kasvatuksella voisi olla annettavaa edellä mainittuun tyhjiöön.

Erilaiselle nuorisotiedotuksellisella työllä Nuortentila Triplaa pidettiin ehdottomana paikkana, suoranaisena ”nakkarina”. Tässä vaiheessa kuvaan tulee tutkimuksessa toistuvasti nuorisotyöllinen kohtaaminen. Nuorten kohtaaminen on kauppakeskusnuorisotyön ydin ja Tripla on kohtaamispaikka tälle työmuodolle. Kuinka hyvin työntekijä pystyy toteuttamaan omassa ammatillisessa työroolissa nuorisotyöllistä kohtaamista kauppakeskuksen hektisessä ja levottomassa ilmapiirissä? Vastauksia tähän haastattelujen mukaan pitää lähteä etsimään jokaisen työntekijän persoonallisesta ja ammatillisesta työotteesta. Kauppakeskusnuorisotyöhön pitää löytää työmuotoon sitoutuneet ja motivoituneet työntekijät. Osaamista pitää löytyä niin ryhmien kuin yksilöidenkin kohtaamisessa. Siinä on nuorisopalveluiden sisäisen moniammatillisen työtiimin suurin haaste Triplassa.

Ammatillinen nuorisotyö on myös nuorisokasvatusta. Kasvatuksen näkökulma jäi mielestäni haastateltavien puheessa ohueksi, kun kyse oli kauppakeskusnuorisotyöstä. Painotus oli enemmän ohjaajuudessa ja sen syventyessä myös kasvatuksessa. Nuorisopalveluiden arvoissa todetaan, että uskomme ihmisen kasvuun ja panostamme työssämme kasvun tärkeyteen. Mutta kasvatammeko työssämme, kun kohtaamme nuoria?

Ja mitä se kasvattaminen tarkoittaa kauppakeskusympäristössä? Kysymykset jäivät osittain ilmaan tässä tutkimuksessa, mutta teemaa ei voi sivuuttaa tulevaisuudessa kauppakeskusnuorisotyössä.

Nuorisotyön kotiutuminen kauppakeskukseen kävi haastateltujen mielestä loppujen lopuksi melko kivuttomasti. Meitä oli toivottu sinne ja alun muutaman ympäristön kyseenalaistamisen jälkeen, alamme kuulua ”kalustoon” täysiverisesti. Joku haastateltavista totesi, että välillä jopa unohtaa, missä ympäristössä toimii, koska *syvimmiltään nuorisotyö on samanlaista paikasta riippumatta.*

Nuorisopalvelut pienoiskoossa idea vaatii vielä toimenpiteitä, jotta voidaan sanoa idean toteutuneen kokonaisesti. Pienoismalli on vielä kovin vajavainen käytännössä, vaikka puheet ja suunnitelmat kertovat muuta. Tärkeää huomio on se, että jos nuorisopalvelut pienoiskoossa ei näyttäydy edes kaikille kyseistä työtä tekeville, niin on vaikea kuvitella sen näkymistä ”näyteikkunamaisesti” ulkopuolelle. Haastatellut totesivat kuitenkin, että ajatus on hyvin toteutunut sillä tavalla, että kaikista toimintayksiköistä on henkilöstöä mukana Triplassa. Mutta se ei riitä idean toteutumiseen. Tällä hetkellä nuorisopalveluiden eri toimintayksiköiden työmuodoista Triplassa toimii näkyvimmin nuorisotiedotustyö ja ennaltaehkäisevä päihdetyö. Kyseiset työmuodot ovat aktiivisimmin toteuttaneet erilaista teema- ja tapahtumatoimintaa tilassa yhteistyöverkostojen kanssa. Monon Side ry on ollut suosittu yhteistyökumppani Terveyskioskin ohella organisaation ulkopuolisista toimijoista. Nuorisopalvelut pienoiskoossa ideassa on vielä paljon kehitettävää ja se työ pitää lähteä nuorisopalveluiden sisältä. Meidän on omista tarpeistamme lähtevästi nostettava esille Triplassa ammatillista ja nuorisotyöllistä työtettä, jonka perustana on nuorisolähtöinen tarve vastata ajassa liikkuviin asioihin ja teemoihin. Kehittämistä pitää tehdä toimintayksiköissä ja toimipisteissä, jotta nuorisopalveluiden ”nakkari pelittäisi” parhaalla mahdollisella tavalla. Sisäinen moniammatillinen työote ja verkostoituminen tulisi saada työn arkiseksi todellisuudeksi. Se lisäisi myös tiedonvaihtoa työntekijöiden kesken ja näin palveluohjaus nuorten asioiden hoidossa paranisi ja lisääntyisi.

Kaupallisissa ympäristöissä ns. tulevaisuuden yhteisissä olohuoneissa toteutettavat julkishallinnon palvelut ovat varmasti jollakin tasolla uusi kehityssuunta. Kauppakeskus Triossa on jo nyt kaupungin kolmen eri hallinnonalan palvelua. Suunta voi olla taloudellisessa mielessä rationaalinen ja kustannustehokas ratkaisu. Nuorisopalveluis-

sa on arvioitu summittaisesti, että asiakaskontaktin hinta runsailla kävijämäärillä on Nuortentila Triplassa merkittävästi edullisempi kuin esimerkiksi nuorisotaloilla. Kontaktin laatu on tietysti erilainen, mutta Triplan kontaktit ovat nuorisopalveluille uusia asiakkuuksia, jotka palveluohjauksen kautta voivat poikia lisää osallistujia myös muihin nuorisopalveluiden toimintoihin. Kontaktien laatua voi työssä aina parantaa, se on tekijöistä kiinni.

Haastatteluissa nousi esiin myös se, että Nuortentila Triplan yhteyteen pitäisi tehdä selkeä kauppakeskukseen jalkautuvien työntekijäpari. Toimintaa tapahtuu nykyiselläänkin, kun työvuoroissa on väkeä yli kolme. Myös ns. hiljaisina hetkinä tai iltoina jalkaudutaan eri puolille kauppakeskusta. Toisaalta tätä jalkautumista tekee perjantai-iltaisina yhteistyöverkostosta Monon Side Triplan sulkeutumisen jälkeen. Etsivän nuorisotyön työpari on aikeissa aloittaa lähiaikoina samanlaisen toiminnan oman asiakaskuntansa tavoittamiseksi Triossa.

6.2 Nuorten ja nuorisotyön puolesta

Nuorilla on samanlainen oikeus olla läsnä yhdenvertaisesti muiden ikäryhmien kanssa kaupallisissa, puolijulkisissa tiloissa. Nuoret haluavat olla siellä, missä muutkin ovat - myös nuoret kaipaavat seurallisuutta väljässä tilassa. Nuoret näkevät muita ihmisiä, tapaavat ikäisiään ja tulevat nähdyiksi ”yhteisessä olohuoneessa”. Katuseurallisuus on toteutunut. Nuoret rikkovat kauppakeskuksissa olemisellaan ja hengailulla ” aikuisten kulttuuria” (Kiilakoski ym. 2011, 63) ja se ärsyttää toisinaan aikuisia.

Samalla kun nuoret hakevat olemisen oikeutusta kauppakeskuksissa, hakee nuorisotyö oikeutusta reagoida omilla toimenpiteillä nuorten olemiselle ja nuorten äänen kuulemiselle kaupallisissa toimintaympäristöissä. Nuorisotyön rooli pienenä toimialana on kipuloinut koko olemassaolon ajan alan ammatillisen arvostuksen puutetta. Ammatillinen identiteetti muodostuu yksilölle hänen tunnistaessaan itsensä olevan jotain erityistä, joka kuuluu johonkin ja on toisille jotakin. Ammatti-identiteetti vuorostaan tarkoittaa yleensä ulkoisen normin tai roolin rakentumista, sisäistymistä tai osoittamista. (Heikkinen & Henriksson 2001, 209-211.)

Nuorisotyö tuntuu hakevan yhä edelleen omaa paikkaansa ja aluetta muiden toimijoiden joukossa, vaikka alan asiantuntijuus nuoruuteen liittyvissä asioissa on viime vuo-

sina kasvanut. ”Ylijäämät” koululta ja sosiaalityöltä ovat useasti nuorisotyön toimintakenttää, sillä alan joustavuus ja muuntuvuus ovat samalla sen voima ja heikkous. (Bradford 1997, 246.) Soanjärvi (2011,111) toteaa, että nuorisotyöntekijän on lähes joka kerta lunastettava uudelleen ammatillinen oikeutuksensa. Lahden nuorisopalvelut on nyt lunastamassa nuorten ja nuorisotyön oikeutusta olla läsnä Kauppakeskus Triossa.

Haastatellun nuorisotyöntekijän mielestä ”*nuorisotyötä on alettu arvostaa, mutta jotenkii ei pystytä osottamaan niitä tuloksia, että nyt minä paransin tämän ja nyt tästä ei tullu rikollista, kun olin hänen elämässään mukana*”. Hän arvelee kuitenkin, että nuorisotyön yleisellä näkyvyydellä ja kävijämäärillä maineen ja kunnian ohella, voidaan saada konkreettisesti työn vaikuttavuutta näkyväksi. ”*Ennaltaehkäisevää työtä kuitenkin tehdään.*” Ennaltaehkäisevän nuorisotyön vaikuttavuuden mittariston laadinnalle olisi selvä tarve kauppakeskusnuorisotyössä.

6.3 Nuorisotyössä on kyse ihan tavallisista (kasvatuksen) asioista

Nuorisotyössä on mielestäni kyse ihan tavallisista asioista. Myös kauppakeskusnuorisotyössä. Näitä *Ihan tavallisia asioita* ei kuitenkaan noteerattu yleisesti, kun ne lanseerattiin yhtenä tulokulmana lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen monen varteen otettavan toimijan esittämänä. Ei vaikka itse presidentti oli joukkojen johdossa asiassa. Väärin sammutettu, sanoi moni vastuullinen toimija ja kasvatuksen asiantuntija mediassa. Aikaa & Pullaa – ei riitä tänä päivänä, totesi moni, kun oli huomannut, ettei tänä päivänä oikeasti mikään riitä. Kasvatukseltakin odotetaan joka puolella enemmän. Enemmän mitä?

Kyllä kasvatuksessa on kyse kuitenkin ihan tavallisista asioista ja siksi ne kolahtivat itselläni. Nostan seuraavat kolahdukset esille näistä *Ihan tavallisista asioista*, joita ei saa unohtaa nuorisotyössä ja nuorisokasvatuksessa:

- Pidä huolta. Varhainen puuttuminen on tehokkainta.
- Punnitse puheet. Nimittely ja kiroili mädättävät henkistä selkärankaa.
- Typerehdintää. Nuorten häiriköinti on usein huomion tavoittelua.
- Älä lyö. Piste. Pelolla kasvattaminen tekee lapsesta ja nuoresta ahdistuneen.
- Voimia! Lapsen (/nuoren) ei kuulu ”hoitaa” aikuista.

Edellä mainitut toteamukset voisi kirjoittaa kauppakeskusnuorisotyön huoneentauluksi, sillä oikeasti kyseiset asiat ovat kovin arkipäiväisiä Nuortentila Triplassa lähes päivittäin. Tila mahdollistaa nuorten arjen havainnoinnin erinomaisella tavalla ja nuorisotyölliset menetelmät mahdollistavat sen ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen. Ennaltaehkäisevätyö on tehokkainta, vaikka resursseja pistetään korjaavaan työhön. Suuret voima- ja torkysanat, jotka vuolaana virtana tulvivat nuorten suusta eivät tee hyvää heille itselleen saati ympäristölle. Päinvastoin. Ne nakertavat sitä henkistä selkärankaa, jota tarvitaan tosi paikassa ja tilanteessa, ei jatkuvassa läpän heitossa. Tyhmyksiä tekevät kaikki nuoret ja porukassa tyhmyys tiivistyy. Osa on sitä, että huomataksaan minut tai meidät. Huomattu on! Nuorisotyössä huomataan. Väkiältä ei kuulu nuorisotyöhön, eikä nuorisokasvatukseen. Siihen on puututtava kaikissa muodoissaan, sillä siitä jää kohteeseen pysyvät jäljet.

Voimavaroja ja itsensä kunnossa pitämistä tarvitsevat kaikki tänään. Myös nuorten parissa työskentelevät. Erityisesti he, jotka kantavat työssään huolta tulevaisuuden tekijöistä, joista turhan moni tuntuu ”hoitavan” lähellä olevaa aikuista. Monet nuoret kokevat tänään liian paljon, liian varhain ja se näkyy Triplassa. Kaikilla nuorilla ei ole vielä kykyä ja valmiuksia käsitellä kokemaansa. Heillä ei ole myöskään lähellä ihmisiä, joilta saisi oikeaa apua, tietoa ja tukea asioihin. Vastuullisista aikuisista tuntuu olevan puute monen nuoren kohdalla. Kavereiden vertaistuki ei riitä tilanteessa. Nuorisotyöntekijöiden on pidettävä huolta omasta jaksamisesta ja hyvinvoinnista, sillä jos he eivät jaksaa näiden kaupan nuorten kanssa, niin kuka sitten jaksaa.

6.4 Kauppakin haluaa kasvattaa – mutta mihin?

Nuortentila Tripla Triossa – paikka jossa saa olla oma itsensä. Ohjaajat opastavat, ohjaavat ja tukevat 13-25-vuotiaita nuoria esimerkiksi erilaisten seksuaaliterveyteen, päihtheisiin ja opiskeluun liittyvillä tapahtumilla. ”Tripla on hieno paikka, tänne on kiva tulla tapaamaan kavereita. Tämmöinen sopisi kyllä muihinkin samankokoisiin kauppakeskuksiin”, kommentoi tilaa käyttävä 15-vuotias Paavo.

(Citycon, Vuosikertomus ja Vastuullisuusraportti 2012)

Kauppakeskus Trion johto on oivaltanut hyvin, mikä merkitys julkishallinnon toimijoilla on kaupallisessa toimintaympäristössä. Rajat hämärtyvät ja palvelut ovat palveluita, olivatpa ne sitten yksityisen tai julkisen toimijan tuottamia. Terveyskioskin ma-

talankynnyksen terveystalot olivat kaupungin palvelutoiminnan aloittajia Triossa ja nuorisopalveluiden jälkeen keväällä 2013 aloittivat Lahti Travel ja Ympäristöneuvonta oman info-pisteensä. Viime ja edellisenä vuonna Citycon ketjun vuosikertomuksessa on ”komeillut” yhteiskuntavastuullisen toiminnan yhteydessä mm. nuorisopalveluiden toiminta Kauppakeskus Triossa. Eli Trio on saanut välillisesti itselleen hyötyjä Nuortentila Triplan toiminnasta ja imagollisesti julkisuuskuva paranee humisten sitten teinikarkotin aikojen vastuullisena toimijana. Kauppakeskus Kamppi on huomannut asian myös ja virittelee tahollaan asioita.

Nuorisotyön tulisi rohkeasti hakea kaupallisessa toimintaympäristössä päivitettyä roolia omalle työlleen. Vastaanotomme on ollut kaikkiaan myönteinen ja toivottu kaupakeskuksen johdolle ja muillekin. Jos ja kun nuoret itse kokevat olevansa asiakkaita kaupakeskuksissa, vaikka heidän olemisensa näyttäytyy hengailuna, tulee heidän asemaa tukea varteen otettavana, tulevana kuluttajaryhmänä. Kestävän kehityksen näkökulman terävöittäminen olisi oiva tapa nuorisotyölle edistää heidän kuluttajaasiakkuuden rakentamista. Samalla tulisi konkreettisemmin nuorten ja tulevien asiakkaiden ääni kuuluviin kaupakeskuksen kehittämisessä. Tämä tukisi myös luontevasti nuorten osallisuutta ja vaikuttamista kaupallisessa toimintaympäristössä, kunhan oikeat tavat ja menetelmät toteutukselle löydetään.

6.5 Kenen kasvatuksella kannattaisi jatkaa?

Itsellä on nuorisotyöstä kokemusta yli kolmekymmentä vuotta ja nyt työni keskiössä on kaupakeskusnuorisotyö ja sen kehittäminen. Aiemmat suuret ”saavutukset” työuralla ovat liittyneet nuorisokulttuuristen työmenetelmien kehittämiseen ja mahdollistamiseen esim. nuorisomusiikkitoiminnassa, nuorten osallisuudessa ja nuorten graffitiprojekteissa. Projektit ja toiminnot ovat olleet hyvin nuorisolähtöisiä. Nämä teemat törmäsivät lopulta mediassa ”tiedostavien, sekä valveutuneiden” aikuisten ja kasvattajien kannanottojen kautta lopputulokseen, jossa julkinen nuorisotyö oli muka mahdollistamassa ”saatananpalvonta”-konsertteja ja nuorten töhrimistä sekä sotkemista kaupungissa. Nuorisopalveluiden aloittaessa työtään Kauppakeskus Triossa, ajattelin että ”mitähän tästä nyt seuraa”. Nyt voin rehellisesti todeta, että pelkkää hyvää, jos asiaa katsoo nuorisotyön näkökulmasta. Ehkä kokemuksella ja iällä on tässä tapauksessa osuutensa asiaan. Mediakin tuntuu ottavan omakseen tämän pienen yhteiskunnallisen

hankkeen, jota julkinen nuorisotyö on toteuttamassa lukuun ottamatta muutamia soraääniä.

Pelkään, että vanhempien hyvää tarkoittavasta kotirintamahengestä on vain yksi seuraamus. Se ajaa kasvatusta takaisin siihen porvarillisen perheen hiirenloukkuun, jossa vanhemmat teeskentelevät lapsilleen ja lapset salailevat asioita vanhemmiltaan - kunnes kulissit lopulta kaatuvat ja asioista päästään puhumaan niiden oikeilla nimillä. Joskus se tapahtuu liian myöhään.

(Saska Saarikoski, Kolumni Helsingin Sanomissa 8.5.2013)

Aika on selvästi muuttunut kasvatuksessa. Tutkin kollegani kanssa *Kasvatuksen haastavaa työnjakoa – nuorisotyöntekijöiden, nuorten ja vanhempien näkemyksiä yksityisestä ja yhteiskunnallisesta vanhemmuudesta* vajaa kymmenen vuotta sitten amk-opinnoissa. Työn tuloksia oli mm. se, että *perheiden erilaiset tarpeet näyttävät tekevän nuorisotyön kohderyhmän jatkuvan uudelleen määrittelyn välttämättömäksi*. Tuosta ajasta on tapahtunut yleisesti havaittava muutos, että vanhempien ja huoltajien kotikasvatus-ääni on todellakin jäänyt yhteiskunnallisen kasvattajuuden jalkoihin. Tai siltä se ainakin tuntuu, koska ääni ei kuulu kauppakeskukseen asti. Tai jos se kuuluu, niin se näyttäytyy pääasiassa yhteiskunnallisena kasvattajuutena, jossa esim. lastensuojelullinen tai koulun kontrolli läsnä.

Toivon, että Saarikosken mainitsema ”kotirintamahenki” eläisi vielä jossakin myönteisessä hengessä meissä kaikissa aikuisissa, myös meissä ammattikasvattajissa. Nuorisotyö on *Ihan tavallisia asioita* kasvatuksessa, siinä nuorisokasvatuksessa. Nuorisolähtöisesti tämä näkyy päivittäin kauppakeskusnuorisotyössä Nuortentila Triplassa. Onneksi nuoret ovat nuoria ja nuorisotyö pitää huolta kaupankin nuorista, koska *Nuorisotyötä on tehtävä* ja kehitettävä.

7 LÄHTEET

Aittola, Tapio (2007) Nuoret konsumeristisessä kulttuurissa. Teoksessa Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Tampere. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. 339-349.

Anttila, Pirkko (2008) Tiedonhankinnan kanavat ammatillisen asiantuntijuuden edistäjänä. Teoksessa Kotila, Hannu & Mutanen, Arto (toim.) Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki. Edita.

Anttila, Pirkko (2006) Ilmaisuihin, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Artefakta16. Hamina: Akatiimi

Banks, Sarah (2010) Introduction to the second edition. Teoksessa Sarah Banks The Ethical issues in Youth Work. Second Edition. London: Rutledge, 3-23.

Bradford, S (1997) The management of growing up: youth work in community settings. Teoksessa Stanley Tucker, Jeremy Roche & Ronny Flynn (toim.) Youth in Society: contemporary theory, policy and practice. Second edition London: Sage. 245-254.

Childress, Herb (2004) Teenagers, territory, appropriation of space. Childhood 11(2), 195-205.

Citycon: Vuosikertomus ja Vastuullisuusraportti 2011 ja 2012.

Eräranta, Kirsi & Autio, Minna (2008) Johdanto – Polarisaatio käsitteenä ja empiirisesti koeteltuna tutkimusteesinä. Teoksessa Minna Autio & Kirsi Eräranta & Sami Myllyniemi (toim.): Polarisoitua nuoruus? Nuorten elinolot –vuosikirja. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 84 & Nuorisosiainneuvottelukunta&Stakes.

[Http://www.nuorisotutkimus.fi/julkaisuja/polarisoituvanuoruus.pdf](http://www.nuorisotutkimus.fi/julkaisuja/polarisoituvanuoruus.pdf)

Gretschel, Anu (2007) Nuori – Ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 243-262.

Harinen, Päivi (2005) Mitähän tekis? Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaisyhteiskuntaan osallistuminen. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisuja. Helsinki. Nuorisotutkimusseura.

<http://www.nuorisotutkimuseura.fi/julkaisut/verkkojulkaisut>

Heikkinen, A & Henriksson, L (2001) Kansallisten toimialojen rakentajista ylikansallisten organisaatioiden sekatyöläisiin, Teoksessa Anu-Hanna Anttila & Anu Suoranta (toim.) Ammattia etsimässä. Väki Voimas 14. Tampere : Työväen historian ja perinteen tutkimusseura, 206-263.

Heikkinen, H.L.T.(2001) Toimintatutkimus – Toiminnan ja ajattelun taitoa. Teoksessa: Aaltola, J & Valli. R. (toim) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2004) Tutki ja kirjoita. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Hirvonen, Elna (2009) Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Suvi Raitakari & Elina Virokangas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytänteistä ja kohtaamisista. Jyväskylä: Gummerus. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 96, 41-59.

Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 76. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Honkasalo, Veronika & Kiilakoski, Tomi & Kivijärvi, Antti (2011) Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisu 114 & kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto – Kanuuna *Kenttä*

Ihan tavallisia asioita –talkoiden Arkikeinoja-opas (2012). Yhteistyössä Sitran lisäksi Mannerheimin lastensuojeluliitto. Lastensuojelun keskusliitto, Väestöliitto, Pelastakaa Lapset ja Suomen Vanhempainliitto. www.ihantavallisiaasioita.fi

Isoherranen, Katariina (2005) Moniammatillinen yhteistyö, Helsinki: WSOY.

Kiilakoski, Tomi (2011) Talotyön ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen. Teoksessa Veronika Honkasalo & Tomi Kiilakoski & Antti Kivijärvi (2011) Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä. Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseuran julkaisu 114. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 153-146.

Komonen, Katja & Suurpää, Leena & Söderlund, Markus (toim.) 2012. Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Hakapaino. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 128.

Korhonen, Vesa & Nieminen, Juha (2010) Nuorten ohjauksen kentät ja monialaisen yhteistyön mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimus 3/2010. Yliopistopaino. Helsinki.

Kurki, Leena & Nivala, Elina & Sipilä-Lähdekorpi, Pirkko (2006) Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Hakapaino. Oy FINN LECTURA ab, 9.

Kuula, A. (2001) Toimintatutkimus- kenttätö ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.

Lahden kaupungin nuorisopalveluiden kehittämisohjelma 2013-2015.

www.nuorilahti.net

Lahden kaupungin nuorisopalveluiden toimintakertomus 2011. www.nuorilahti.net

Lahden kaupungin nuorisopalvelut. Nuorisopalveluiden Uutiset 2012.

www.nuorilahti.net

Lanuke 2007-2011. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011.
[Http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittamisohjelma/liitteet/lapsi_ja_nuorisopolitiikan_kehittamisohjelma.pdf](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittamisohjelma/liitteet/lapsi_ja_nuorisopolitiikan_kehittamisohjelma.pdf)

Lanuke (2012-2015) Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:6. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Lanupepo (2007) Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma.
[Http://valtioneuvosti.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/ohjelman-sisaeltoe/HPO_Lapset_HSA2007.pdf](http://valtioneuvosti.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/ohjelman-sisaeltoe/HPO_Lapset_HSA2007.pdf)

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007-2011.

Lampela, Pauliina (2013) Kauppakeskus nuorten vapaa-ajan tilana. Kauppakeskusten nuoret –hankkeen loppuraportti (1.5.2012-31.3.2013). Nuorten Palvelu ry.
www.nuortenpalvelu.fi

Leinonen, Niina (2009) Kutsumuksenani kolmen v:n teoria. Teoksessa Minna Heikkinen (toim.) Nuorisotyön mieli ja merkitys. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 32-38.

Mattila, Noora (2013) Kauppakeskuksen lapset. Noste 2/2013. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry & Huoltaja-säätiö. 55-65.

Mäenpää, Pasi (2005) Narkissos kaupungissa. Tutkimus kuluttaja-kaupunkilaisesta ja julkisesta tilasta. Vantaa: Dark Oy.

Myllyniemi, Sami (2009) Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Nuorisosiain neuvottelukunta, julkaisuja 40 & Nuorisotutkimusverkosto /Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 92.

Myllyniemi, Sami (2012) toim. Monipolvinen hyvinvointi. Nuorisobarometri 2012. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 127.

Nuorisolaki 27.1.2006/72

Nieminen, Juha (1995) Nuorisossa on tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Helsinki: Lasten keskus & Nuorisotutkimusseura.

Nieminen, Juha (2007) Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 21-43.

Nieminen, Juha (2012) Tietointressit nuorisotyön kehittämisessä. Teoksessa Katja Komonen & Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Hakapaino. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 128, 41.

Nieminen, Juha (2013) Juha Niemiselle nuorisotyö on hyvän elämän edistämistä. Nuorisotyö-lehti 2/2013. Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.

Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus. www.alla.fi/neo

Nurmi, Jari-Erik, Ahonen T, Lyytinen, Heikki, Lyytinen Paula, Pulkkinen Lea & Ruoppila I (2006) Ihmisen psykologinen kehitys. Porvoo. WSOY.

Oksanen, Atte (2008) Lapsuus jättömaana: teknologisen bränditalouden paisteessa vai pimennossa? Teoksessa Anna-Riitta Lahikainen & Raija-Leena Punamäki & Tuula Tamminen (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: WSOY.

Onnismaa, Jussi (2003) Epävarmuuden paluu. Ohjauksen ja ohjausasiantuntijuuden muutos. Kasvatustieteen laitos. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 91.

Raitakari, Suvi & Virokangas, Elina (2009) Yhteisiä teemoja etsimässä. Teoksessa Suvi Raitakari & Elina Virokangas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto, julkaisuja 96, 5-15.

Roos, J.P. (1985) Elämäntapaa etsimässä. Tutkijaliitto. Helsinki.

Tani, Sirpa (2010) Hengailun maantiede ja nuorisotutkimuksen eettiset ongelmat. Kasvatus ja aika 4(3). [Http://www.kasvatus-ja-aika.fi](http://www.kasvatus-ja-aika.fi)

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu (2009) Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosesseihin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Salmela, Jaana (2006) Sosiaalinen tuki, itsearvostus ja pätevyyden kokemukset heijastuvat nuoruusiän liikunnassa. Liikunta & Tiede 3/2006; 10-15.

Suoranta, Juha (2008) Kasvatus mediakulttuurissa. Tampere. Osuuskunta Vastapaino.

Soanjärvi, Katariina (2011) Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylän yliopisto: Jyväskylä studies in education, psychology and social research 413.

Suurpää, Leena (2013) Nuorisobarometri haastaa sosiaalisen luottamuksen ydinammatilaiset. Nuorisotyö-lehti 1/2013. Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Helsinki. 22-23.

Haastattelut:

Kahden lahtelaisen nuorisonohjaajan haastattelu 14.3.2013. Nuorisopalveluiden toimisto, Lahti.

Kolmen lahtelaisen nuorisonohjaajan haastattelu 20.3.2013. Nuorisokeskus, Lahti

Teemahaastattelukysymykset:

Kauppakeskusnuorisotyön kohderyhmä

Mikä on nuorisotyön kohderyhmä kauppakeskusnuorisotyössä? Kohderyhmän kuvaus.

- minkä ikäiset?
- millaiset nuoret?
- miksi?
- ketkä jäävät ulkopuolelle?

Pitääkö nuorisotyön kohderyhmää laajentaa kauppakeskusnuorisotyössä? Miksi?

- vanhempiin, aikuisiin ja huoltajiin?
- muihin nuorten parissa työskenteleviin?
- poliisiin?
- vartijoihin?
- kauppakeskuksen liikkeisiin?
- kauppakeskuksen johtoon?

Kauppakeskusnuorisotyö toimintaympäristönä

Nuorisotyön näkyminen kauppakeskuksessa. Näkyykö? Miten näkyy?

Millaisia haasteita nuorisotyöllä on kauppakeskuksessa?

- mitä voi tehdä?
- mitä ei voi tehdä?
- mikä on vaikeaa ja hankalaa?
- mikä on helppoa?

Miten kauppakeskustoimintaympäristö vaikuttaa nuorisotyön tekemiseen?

- mikä vaikeuttaa?
- mikä helpottaa?

Kauppakeskusnuorisotyö ammatillisena nuorisotyönä

Mitä nuorisotyöllisiä toimintaperiaatteita ja työmuotoja voi viedä kauppakeskusnuorisotyöhön?

- mikä on nuorisotyön ydintä kauppakeskusnuorisotyössä?
- nuorisotalotyötä, etsivää työtä, nivelvaihtotyötä, nuorisotiedotusta, palveluohjausta, osallisuutta, vaikuttamista, nuorten kuulemista, . . .
- ohjaamista, kasvatusta, neuvontaa, puheeksi ottamista, puuttumista, kohtaamista, valistamista, . . .

Miksi nuorisopalveluiden sisällä pidetään kauppakeskusnuorisotyötä haastavana työmuotona?

Miksi nuorisotyön pitää mennä kauppakeskukseen?

Mitä nuorisopalvelut hyötyvät kauppakeskuksessa tehtävästä nuorisotyöstä?

Kauppakeskusnuorisotyön ydin

Mitä on kauppakeskusnuorisotyö? Kuvaako nimitys oikein työmuotoa?

- millaista nuorisotyötä?
- mitkä ovat olennaisimmat tunnusmerkit työmuodolle?

Millainen on hyvä nuorisotyöntekijä kauppakeskusnuorisotyössä?

Miten on toteutunut idea nuorisopalvelut pienoiskoossa Nuortentila Triplassa?

- mikä on toteutunut?
- mikä ei ole toteutunut?

Onko kauppakeskusnuorisotyö uusi suunta nuorisotyölle? Miksi?

LIITE 2(3).

Monisivuinen liite